

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

Економічний факультет

Кафедра обліку і оподаткування

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

на тему:

**«Облік та аналіз доходів, витрат та фінансових результатів
діяльності підприємств громадського харчування»**

Виконала: студентка групи ОО-41

Спеціальності 071 «Облік і оподаткування»

Романюк Анна Василівна

Керівник: д.е.н., доц. Василюк М.М.

Рецензент: к.е.н., доц. Мигович Т.М.

Івано-Франківськ 2022

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

Факультет Економічний
Кафедра Обліку і оподаткування
Освітній рівень “бакалавр”
Спеціальність 071 “Облік і оподаткування”

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри _____

(підпис)

Баланюк І.Ф.

(прізвище, ім'я, по батькові)

-11 жовтня 2021 р.

ЗАВДАННЯ
на дипломну роботу студенту

Романюк Анні Василівні

1. Тема роботи: «Облік та аналіз доходів, витрат та фінансових результатів діяльності підприємств громадського харчування» керівник роботи: д.е.н доцент кафедри обліку і оподаткування Василюк М.М.

2. Перелік питань, які потрібно розробити: Фінансовий результат як економічна та облікова категорія, сучасні підходи щодо класифікації доходів та витрат, роль і місце фінансових результатів у системі управління, проблеми відображення в обліку доходів, витрат та фінансового результату, бухгалтерський облік фінансових результатів діяльності у ресторані «Карпатські зорі», аналіз фінансових результатів на основі даних по ресторані «Карпатські зорі», аналіз фінансових результатів діяльності підприємства та можливості їх використання та управління ними, вдосконалення системи бухгалтерського обліку в ресторані «Карпатські зорі», рекомендації в напрямку вдосконалення управління фінансовими результатами діяльності ресторану «Карпатські зорі».

3. Дата видачі завдання 13.10.2021 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1.	Теоретичні основи бухгалтерського обліку і аналізу фінансових результатів діяльності підприємства	17.02.2022 р.	Виконано
2.	Облік фінансових результатів діяльності ресторану «Карпатські Зорі»	16.03.2022 р.	Виконано
3.	Висновки та рекомендації з удосконалення бухгалтерського обліку на підприємстві	18.04.2022 р.	Виконано

Студент

Романюк А.В

Керівник роботи

Василюк М.М.

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

Економічний факультет

Кафедра обліку і оподаткування

ВІДГУК

наукового керівника, доцента економічних наук

Василюк Марія М.

на дипломну роботу студентки 4-го курсу групи ОО-41

Романюк Анни Василівни

на тему: «Облік та аналіз доходів, витрат та фінансових результатів діяльності підприємств громадського харчування»

У результаті переходу економіки України на ринкові відносини підприємства отримали самостійність в управлінні та господарюванні, право розпоряджатися ресурсами та результатами праці та несуть всю повноту економічної відповідальності за свої рішення та дії. У умовах благополуччя комерційний успіх підприємства повністю залежить від того, наскільки ефективна його діяльність.

Перехід до ринкової економіки вимагає від підприємств підвищення ефективності виробництва, конкурентоспроможності продукції та послуг на основі запровадження досягнень науково-технічного прогресу, ефективних форм господарювання та управління виробництвом, подолання безгосподарності, активізації підприємництва, ініціативи тощо.

У дипломному дослідженні внесено пропозиції з стратегії та тактики розвитку підприємства, обґрунтовуються плани та управлінські рішення, здійснюється контроль за їх виконанням, виявляються резерви підвищення ефективності виробництва, оцінюються результати діяльності підприємства, його підрозділів та працівників.

Загальний висновок: Дипломна робота Романюк А.В. на тему «Облік та аналіз доходів, витрат та фінансових результатів діяльності підприємств громадського харчування» виконана відповідно до вимог, які ставляться МОН України до такого виду наукових робіт, допускається до захисту, а її автор заслуговує на присвоєння кваліфікації економіста за освітнім рівнем бакалавра зі спеціальністю - Облік і оподаткування. Допускається до захисту з оцінкою - відмінно. Заслуговує на присвоєння освітнього кваліфікаційного рівня бакалавра з обліку і оподаткування.

Науковий керівник
д.е.н., професор кафедри
обліку і оподаткування

Василюк М. М.

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

Економічний факультет

Кафедра обліку і оподаткування

РЕЦЕНЗІЯ НА ДИПЛОМНУ РОБОТУ

студентки 4-го курсу групи ОО-41

Романюк Анни Василівни

на тему: «Облік та аналіз доходів, витрат та фінансових результатів діяльності підприємств громадського харчування»

В останні роки практика вітчизняного бухгалтерського обліку зазнає доволі серйозних змін, що, пов'язані з розбудовою всієї національної облікової системи та приведенням її до вимог міжнародних стандартів обліку. В умовах переходу в діяльності підприємства фінансові результати стали займати один із провідних напрямів, як у галузі обліку, так і при аналізі діяльності підприємства.

У роботі проведено аналіз фінансових результатів підприємства громадського харчування ТОВ «Карпатські зорі». Даний аналіз є ретроспективним, оскільки використана інформація фактів господарської діяльності, що вже відбулися; внутрішнім, тобто вивчалася діяльність лише одного підприємства; підсумковим (за рік); фінансово-економічним, тобто його змістом є вивчення взаємодії економічних процесів та фінансових результатів. За використаною методикою проведений нами аналіз є порівняльним та факторним. По охопленню об'єктів, що вивчаються – вибірковий і тематичний, тобто розглядалися не всі сторони господарської діяльності ТОВ «Карпатські зорі», а лише фінансові результати.

Загальний висновок: Дипломна робота Романюк А.В. на тему «Облік та аналіз доходів, витрат та фінансових результатів діяльності підприємств громадського харчування» виконана відповідно до вимог, які ставляться

МОН України до наукових робіт, допускається до захисту , а її автор заслуговує на присвоєння кваліфікації економіста за освітнім рівнем бакалавра зі спеціальністю - Облік і оподаткування. Дипломна робота допускається до захисту з оцінкою - відмінно.

Рецензент

кандидат економічних наук,
доцент кафедри фінансів

Мигович Т.М.

ЗМІСТ

ВСТУП	9
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ І АНАЛІЗУ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	
1.1 Фінансовий результат як економічна та облікова категорія	12
1.2 Сучасні підходи щодо класифікації доходів та витрат	24
1.3 Роль і місце фінансових результатів у системі управління підприємством.	32
РОЗДІЛ 2. ОБЛІК ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ РЕСТОРАНУ «КАРПАТСЬКІ ЗОРІ»	
2.1. Проблеми відображення в обліку доходів , витрат та фінансового результату	41
2.2 Бухгалтерський облік фінансових результатів діяльності у ресторані «Карпатські зорі»	47
2.3 Аналіз фінансових результатів на основі даних по ресторані «Карпатські зорі»	50
РОЗДІЛ 3. ВИСНОВКИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ З УДОСКОНАЛЕННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ НА ПІДПРИЄМСТВІ	
3.1 Аналіз фінансових результатів діяльності підприємства та можливості їх використання та управління ними.....	58
3.2 Вдосконалення системи бухгалтерського обліку в ресторані «Карпатські зорі»	60
3.3 Рекомендації в напрямку вдосконалення управління фінансовими результатами діяльності ресторану «Карпатські зорі».....	66
ВИСНОВКИ.....	72
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	74

ВСТУП

В останні роки практика вітчизняного бухгалтерського обліку зазнає доволі серйозних змін, що, пов'язані з розбудовою всієї національної облікової системи та приведенням її до вимог міжнародних стандартів обліку. В умовах переходу в діяльності підприємства фінансові результати стали займати один із провідних напрямів, як у галузі обліку, так і при аналізі діяльності підприємства. Власники підприємства зацікавлені у максимізації прибутку, оскільки саме за рахунок прибутку підприємства можуть розвиватися, збільшувати масштаби виробництва, а отже, і приносити більший дохід своїм власникам. Усі вищезгадані чинники зумовлюють важливість та актуальність теми даної роботи.

У результаті переходу економіки України на ринкові відносини підприємства отримали самостійність в управлінні та господарюванні, право розпоряджатися ресурсами та результатами праці та несуть всю повноту економічної відповідальності за свої рішення та дії. У умовах благополуччя комерційний успіх підприємства повністю залежить від того, наскільки ефективна його діяльність. Перехід до ринкової економіки вимагає від підприємств підвищення ефективності виробництва, конкурентоспроможності продукції та послуг на основі запровадження досягнень науково-технічного прогресу, ефективних форм господарювання та управління виробництвом, подолання безгосподарності, активізації підприємництва, ініціативи тощо.

Важлива роль реалізації цього завдання відводиться аналізу господарську діяльність підприємств. З його допомогою виробляється стратегія та тактика розвитку підприємства, обґрунтовуються плани та управлінські рішення, здійснюється контроль за їх виконанням, виявляються резерви підвищення ефективності виробництва, оцінюються результати діяльності підприємства, його підрозділів та працівників. Кваліфікований економіст, фінансист, бухгалтер повинен мати сучасні методи економічного

аналізу, майстерність точного, своєчасного, всебічного аналізу результатів господарської діяльності.

Об'єктом дослідження роботи є фінансові результати діяльності ТОВ «Карпатські зорі». Воно виступає одним із підприємств в галузі громадського харчування.

Предметом дослідження є бухгалтерський облік та аналіз фінансових результатів у ТОВ «Карпатські зорі».

Періодом дослідження є 2020 – 2021 рік.

Метою написання дипломної роботи є вивчення бухгалтерського обліку та проведення аналізу фінансових результатів на прикладі ТОВ «Карпатські зорі», виявлення резервів збільшення прибутку та рентабельності на основі аналізу фінансових результатів діяльності підприємства та пропозиція заходів, спрямованих на покращення фінансово-господарської діяльності та, відповідно, фінансових результатів.

Для досягнення зазначеної мети у роботі вирішуються такі завдання:

- вивчення економічної літератури з питань формування та використання фінансової інформації, існуючих методик бухгалтерського обліку та аналізу фінансових результатів, підвищення аналітичності інформаційної бази;
- розглянути теоретичні аспекти аналізу фінансових результатів діяльності підприємства, а саме викласти завдання, послідовність та методику аналізу;
- показати застосування викладеної методики на практиці, а саме, розглянути на прикладі діяльності підприємства громадського харчування ТОВ "Карпатські зорі";
- проаналізувати формування, динаміку прибутку, розрахувати показники рентабельності, провести факторний аналіз прибутку та рентабельності;
- Розгляд техніко-економічної характеристики ТОВ «Карпатські зорі»;

- дослідження чинної практики бухгалтерського обліку та аналізу фінансових результатів ТОВ «Карпатські зорі»;
- формулювання висновків та пропозицій щодо вдосконалення чинної практики бухгалтерського обліку та аналізу фінансових результатів, а також розробка рекомендацій щодо покращення діяльності досліджуваного підприємства.

Дослідженням даної теми займалися ряд науковців, серед яких варто відмітити: Білуха М.Т., Дем'яненко М.Я., Голов С.Ф., Жук В.М., Кірейцева Г.Г., Коцупатрий М.М., Кужельний М.В., Кучеренко Т.Є., Лінник В.Г..

Під час написання роботи було використано наступні наукові методи дослідження: аналіз, синтез, зіставлення, порівняння, правовий, аналітичний, історичний, фінансовий та багато інших.

Практична значимість даного дослідження полягає у проведенні детального аналізу фінансових результатів у ТОВ «Карпатські зорі», у результаті якого підприємство може усунути недоліки у роботі та підвищити ефективність роботи.

Структура роботи: вступ, три розділи, що поділяються на підрозділи, висновки та список використаних джерел в загальній кількості 50 штук. В роботі розроблено 10 таблиць та 3 рисунки. Загальний обсяг роботи становить 71 сторінку машинописного тексту.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ І АНАЛІЗУ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

1.1 Фінансовий результат як економічна та облікова категорія

В умовах переходу до ринкових відносин якісних змін зазнають економічні важелі управління, зокрема облік, контроль, аналіз. Важливу роль у вирішенні виникаючих проблем покликана зіграти раціоналізація інформаційного забезпечення, оскільки в умовах господарювання підприємства відчують все більшу потребу в отриманні всебічної інформації про фінансові та господарські процеси.

У зв'язку з цим спостерігається зростання популярності різноманітних систем управлінської інформації, основу для яких складають дані, що формуються в процесі бухгалтерського обліку.

Так, на Заході для задоволення різноманітних інформаційних потреб зазвичай створюють управлінську інформаційну систему, що складається з взаємопов'язаних підсистем, що видають інформацію, необхідну для управління фірмою.

При цьому бухгалтерська підсистема є найважливішою, оскільки вона грає провідну роль в управлінні течії економічної інформації та направленні її у всі підрозділи фірми, а також зацікавленим особам поза фірмою. Відповідно до визначення Американського інституту присяжних бухгалтерів, функція обліку полягає в наступному: «забезпечити кількісну інформацію, головним чином фінансового характеру, про суб'єктів господарювання з метою використання цієї інформації для прийняття управлінських рішень».

Функціонування будь-якого економічного суб'єкта за певний період часу характеризується таким підсумковим показником як фінансовий результат.

Фінансові результати діяльності організації, що формуються у бухгалтерському обліку, є одним із найважливіших показників ефективності її роботи та використовуються при прийнятті рішень зацікавленими користувачами бухгалтерської інформації.

Ключові поняття теми: фінансовий результат, доходи та витрати від звичайних видів діяльності, інші доходи та витрати, валовий прибуток, нерозподілений прибуток.

Діяльність організації будь-якої організаційно-правової форми спрямована на отримання прибутку від фінансово-господарської діяльності, що і є її головною метою[1, с.14].

Прибуток це той показник, який найбільш повно здатний відобразити результативність виробництва, якість та обсяг виробленої продукції, стан продуктивності праці, рівень собівартості.

Вивчення поняття «фінансовий результат» дає можливість керівництву економічного суб'єкта отримувати докладну інформацію по фінансовому становищі організації, про її рентабельність, про конкурентоспроможності на ринках товарів та послуг.

Фінансовий результат діяльності економічного суб'єкта є предметом дослідження провідних економістів. Проблема економічного змісту «фінансовий результат» економічного суб'єкта потребує точного обґрунтування[2, с.73].

Серед багатьох авторів у області економічного аналізу та фінансового менеджменту немає єдиного підходу до визначення цього поняття. Їхнє розуміння сутності фінансових результатів далеко неоднозначне, автори висвітлюють економічний зміст даного поняття «фінансовий результат» у різних аспектах та з різним ступенем деталізації.

Трактування різних авторів представлені в таблиці 1.1.

Таблиця 1.1

Трактування категорії «Фінансовий результат»

О.О. Гетьман [3]	Фінансовий результат визначається за показниками прибутку або збитку, що відображається в узагальненому вигляді результатів господарювання та ефективності вироблених витрат.
О.В. Ефімова [4]	Під фінансовим результатом діяльності підприємства розуміють прибуток, водночас справді кінцевий результат той, правом розпоряджатися яким володіють власники, у світовій практиці під ним мається на увазі «приріст чистих активів».
Онисько С.М., Марич П.М. [5]	Порядок формування фінансових результатів підприємства систематизує статті, що входять до звіту фінансових результатах та показує формування прибутку від валового до нерозподіленого (чистого) прибутку (непокритого збитку) звітного періоду.
Патарідзе- Вишинська М.В. [6]	Фінансові результати діяльності підприємства характеризуються сумою отриманого прибутку та рівнем рентабельності. Прибуток – це частина чистого доходу, який безпосередньо отримують суб'єкти господарювання після реалізації продукції; показники рентабельності характеризують ефективність роботи в цілому, і більш ніж прибуток відображають остаточні результати господарювання, тому що їхня величина показує співвідношення ефекту з готівкою або використаними ресурсами.

Г.А.Семенов [7]	Продовження таблиці 1.1 Прибуток – це економічний показник, що характеризує фінансові результати діяльності підприємства, перевищення всіх видів доходів над усіма видами витрат
Скрипко Т.О., Ланда О.О. [8]	Фінансові результати та рентабельність діяльності організації безпосередньо пов'язані з аналізом оборотни та необоротних активів фірми. Прибуток це виражений у грошовій формі чистий дохід підприємця на вкладений капітал, що характеризує його винагороду за ризик провадження підприємницької діяльності. Прибуток є різницею між сукупним доходом та сукупними витратами в процесі здійснення підприємницької діяльності
Гірейцева К.К [9]	Фінансовий результат діяльності висловлює певну форму реалізації економічних відносин з приводу освіти, розподілу та використання у грошовій формі частини вартості додаткового продукту, що склалися на певному етапі розвитку суспільства, у певній економічній системі, і реалізуються через створений у ній господарський механізм.
Швабл Г.І. [153]	Кінцевий фінансовий результат діяльності фірми це балансовий прибуток (збиток) звітного періоду, який являє собою суму алгебричного результату від реалізації продукції, результату від фінансової діяльності, сальдо доходів та витрат від інших позареалізаційних операцій.

Таким чином, огляд та аналіз джерел економічної літератури свідчить про неоднорідність сформованих нині уявлень та про сутність фінансових результатів.

Автори у своїх наукових працях визначають економічний зміст даного поняття з різних точок зору та з різним ступенем конкретизації. Однак підводячи підсумки можна виділити найбільш загальний підхід до розуміння категорії "фінансовий результат".

Фінансовий результат – це узагальнюючий показник ефективності діяльності суб'єкта господарювання за певний тимчасовий період, який визначається як різниця між доходами та витратами організації. Розрахунок фінансових результатів по підсумкам фінансової та господарської діяльності звітного періоду призводить до приросту чи зменшення капіталу економічного суб'єкта.

Фінансовий результат - це не тільки величина прибутку, що залишився в розпорядженні економічного суб'єкта, або отриманого збитку, по результатам звітного періоду, це також основа для розрахунку різних похідних показників, що характеризують ефективність роботи суб'єкта, таких як прибутковість продажів, рентабельність активів та фінансових джерел капіталу[11].

Таким чином, категорія «фінансові результати» - це не лише одне з центральних понять бухгалтерського обліку, а також економічного аналізу, менеджменту, що пов'язує облікові процеси з механізмом прийняття управлінських рішень, спрямованих на зростання прибутковості бізнесу за допомогою розрахунку, аналізу та прогнозування різних економічних показників.

У зв'язку з тим, що поняття «фінансовий результат» виражається в таких показниках, як прибуток та збиток різних видів, виникає необхідність певної систематизації використовуваних термінів.

Далі розглянемо ті, що найчастіше зустрічаються класифікаційні ознаки фінансових результатів економічного суб'єкта (таблиця 1.2).

Таблиця 1.2

Класифікація фінансових результатів організації

Ознаки класифікації	Види прибутку
1	Продовження таблиці 1.2 2
За джерелами формування, використовуваними в обліку	- Прибуток (збиток) від продажу - Прибуток (збиток) від інших операцій (в тому числі реалізації майна) - Балансовий прибуток (збиток)
За основними видами діяльності організації	- Прибуток (збиток) від операційної діяльності - Прибуток (збиток) від інвестиційного діяльності - Прибуток (збиток) від фінансової діяльності
За відгалуженнями діяльності організації	- Прибуток (збиток) від виробничої діяльності; - Прибуток (збиток) від торгової діяльності - Прибуток (збиток) від надання послуг тощо.
За складом елементів	- Маржинальний прибуток - Валовий прибуток - Чистий (нерозподілений) прибуток (непокритий збиток)
За характером оподаткування	- Оподатковуваний прибуток - Прибуток, що не підлягає оподаткуванню
За періодами формування	- Прибуток (збиток) попереднього періоду - Прибуток (збиток) звітного періоду - Передбачуваний прибуток (збиток)
За ступенем узагальнення	- Прибуток (збиток) організації - Консолідований прибуток (збиток)

В випадку якщо економічний суб'єкт неефективно здійснював фінансово-господарську діяльність, то за підсумком звітного періоду він зазнає збитків.

Професор О.Д. Шеремет [12, с.152] визначає збиток як негативну різницю між доходами та витратами по всіх господарських операціях підприємства.

Термін «збиток» знаходить своє відображення в українському законодавстві ч. 2 ст. 224 ГК України, де зазначено, що під збитками розуміються витрати, зроблені управненою стороною, втрата або пошкодження її майна, а також не одержані нею доходи, які управнена сторона одержала б у разі належного виконання зобов'язання або додержання правил здійснення господарської діяльності другою стороною[13].

Таким чином, збитки - це, як правило, результат деякої дії або бездіяльності, причинами яких можуть бути непрофесіоналізм, навмисність, помилково прийняте рішення та ін, що тягнуть за собою матеріальні втрати та фінансові витрати[14].

Найважливіша економічна категорія, що характеризує фінансовий результат діяльності економічного суб'єкта – прибуток. Прибуток дорівнює різниці між доходом та витратами виробництва. Прибуток є результатом хорошої роботи підприємства чи зовнішніх об'єктивних та суб'єктивних факторів.

Перевищення доходів від продажу товарів та послуг над витратами на виробництво та продаж цих товарів та послуг є прибутком. Патарідзе-Вишинська М.В. [6] визначає прибуток як чистий дохід підприємця на вкладений капітал, різницю між сукупним доходом та сукупними витратами у процесі господарської діяльності.

Прибуток - це грошове вираження грошових накопичень, створюваних підприємствами будь-якої форми власності. Як економічна категорія, вона характеризує фінансовий результат підприємницької діяльності підприємств.

Прибуток є показником, який найповніше відбиває ефективність виробництва, обсяг і якість виробленої продукції, стан та продуктивність праці, рівень собівартості.

Прибуток - це найважливіший показник, що характеризує фінансовий результат діяльності підприємства. Зростання прибутку визначає зростання потенційних можливостей підприємства, підвищує рівень його ділової активності[15].

За прибутком визначаються частка доходів засновників та власників, розміри дивідендів та інших доходів, а також рентабельність власних та позикових коштів, основних фондів, всього авансованого капіталу та кожної акції.

Поняття прибутку дуже невизначене, як у сутнісному плані, так і в алгоритмічному плані.

А питання вибору переліку доходів і витрат варіативне, тому прибуток множинний за своїм уявленням та методами вимірювання та ідентифікується лише тоді, коли чітко визначені поняття,

по-перше, доходів та витрат (витрат) або капіталу,

по-друге, способів їх оцінки та ув'язки в єдиному лічильному алгоритмі. Інакше кажучи, прибуток – це розрахунковий і тому умовний показник; залежно від включених у розгляд чинників та його кількісної оцінки можуть обчислюватися різні показники прибутку.

Дехто визначає прибуток, як різницю між доходом, отриманим від реалізації продукції, та витратами (витратами) на її виробництво та реалізацію.

Прибутком є економічна категорія, що характеризує фінансовий результат діяльності підприємства, мету та рушійний мотив виробництва. Це різниця між грошовими сумами на кінець та початок кругообігу. Проведений аналіз сучасної економічної літератури свідчить про схожість поглядів авторів розуміння сутності прибутку.

Можна зробити висновок, що прибуток є важливим показником, що характеризує фінансовий результат діяльності економічного суб'єкта.

Поняття прибутку в економічній літературі представлено на Рис. 1.1.

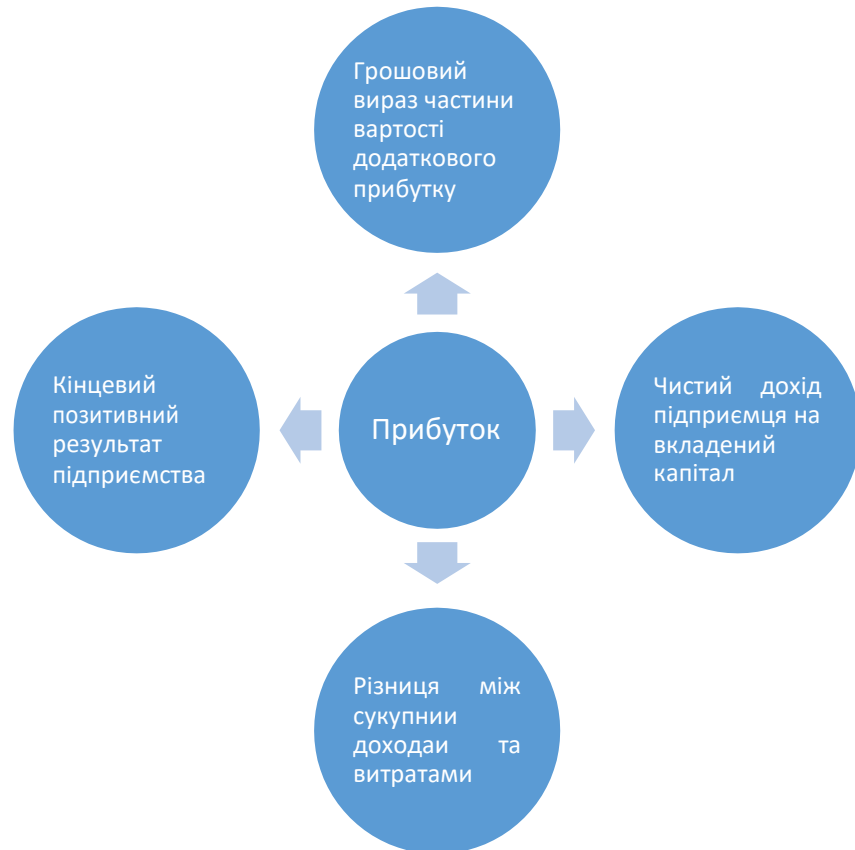

Рис.1.1 Поняття прибутку

З урахуванням вищевикладеного можна запропонувати таке узагальнене визначення поняття «прибутку». Під прибутком слід розуміти економічну категорію, що є узагальнюючим показником фінансових результатів господарської діяльності, який у свою чергу визначається як різниця між доходами підприємства і витратами, пов'язаними із здійсненням даної діяльності, обчисленої в грошах.

Термін «прибуток» знаходить своє відображення у бухгалтерському та податковому обліку.

Розглянемо основні подібності та відмінності прибутку у бухгалтерському та податковому обліку в таблиці 1.3.

Таблиця 1.3.

Порівняння податкового та бухгалтерського прибутку

Прибуток в бухгалтерському обліку	Прибуток в податковому обліку
Продовження таблиці 1.3.	
Відмінність	
Обчислюється з метою дотримання приписів законодавства сфері бухгалтерського обліку або за вимогою інвестора	Обчислюється з метою визначення бази оподаткування підприємства за критеріями ПКУ
Обчислюється при будь-яких системах оподаткування	Визначається тільки при тих системах оподаткування, в яких податок обчислюється з врахуванням доходів та витрат
Подібність	
Може співпадати фактична величина бухгалтерського та податкового прибутку	
При розрахунку бухгалтерського та податкового прибутку не враховуються альтернативні витрати	
Обчислення бухгалтерського та податкового прибутку відбувається на основі одних і тих самих документів (рахунків-фактур, виписок, актів тощо)	
Прибуток у бухгалтерському обліку, як і в податковому, буває негативним (збиток)	

Прибуток економічного суб'єкта визначається низкою основних функцій, характеристика яких представлена на Рис. 1.2. [16]

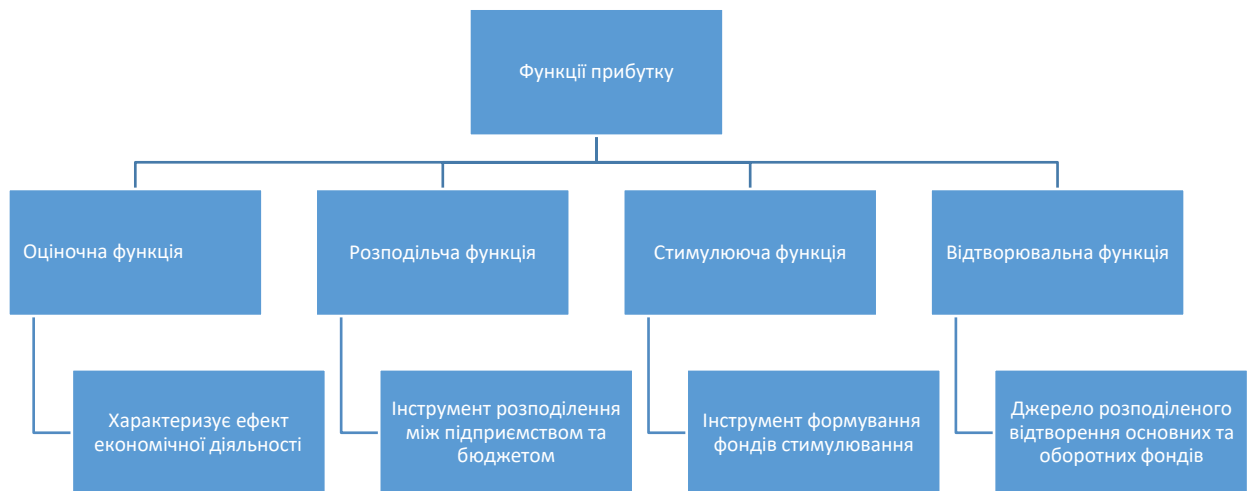

Рис. 1.2. Функції прибутку

Оціночна функція прибутку дає можливість провести оцінку результативності роботи економічного суб'єкта (отримання прибутку в результаті діяльності організації це означає, що отримані доходи перевищують усі понесені витрати, пов'язані з його фінансово-господарською діяльністю).

Розподільна функція передбачає створення фондів грошових коштів, які дозволять забезпечувати фінансування прийнятих для здійснення програм та стратегій, зведення до мінімуму ризику банкрутства.

Стимулююча функція є фактором розвитку виробництва, що дозволяє знижувати витрати економічного суб'єкта на виробництво шляхом запровадження інновацій та технічних удосконалень.

Відтворювальна функція передбачає, що прибуток є джерелом розширеного відтворення основних та оборотних фондів економічного

суб'єкта. Відтворювальна функція прибутку розкриває показник різниці між доходами та витратами [17].

Аналіз фінансових результатів має значення для поліпшення діяльності економічного суб'єкта, оскільки дозволяє реалізовувати такі завдання:

- здійснювати регулярний контроль виконання планів реалізації продукції і на отримання прибутку;
- визначати вплив об'єктивних та суб'єктивних факторів на фінансові результати;
- виявляти резерви збільшення розміру прибутку та рентабельності;
- оцінювати роботу економічного суб'єкта щодо використання можливостей збільшення прибутку та рентабельності;
- розробляти заходи щодо використання виявлених резервів [18, с.8].

Ефективність роботи економічного суб'єкта багато в чому визначає кінцевий фінансовий результат.

Фінансові результати роботи економічного суб'єкта характеризуються сумою одержаного прибутку. Вивчення цього показника має не аби яке значення для кожного економічного суб'єкта, оскільки його значення характеризує економічний ефект, отриманий у результаті діяльності організації.

Отримання позитивного фінансового результату організацією за підсумком звітного періоду означає, що доходи цієї організації перевищили всі витрати, пов'язані з фінансово-господарською діяльністю цієї організації.

Прибуток є фундаментом економічного розвитку організації в умовах ринкової економіки та має велике значення для аналізу виробничої та фінансової діяльності організації.

Питання фінансового та податкового обліку фінансових результатів досить повно розкрито у нормативних актах, науковій літературі.

Розглянувши основні поняття, показники, що визначають фінансовий результат діяльності підприємства, перейдемо до розгляду сучасних підходів щодо класифікації доходів та витрат підприємством.

1.2 Сучасні підходи щодо класифікація доходів та витрат підприємством

Підприємства займаються різними видами діяльності: виробництвом і реалізацією продукції, виконанням робіт та наданням послуг, фінансовою, інвестиційною та іншими видами діяльності. Вони вибирають той чи інший вид діяльності не лише в залежності від обсягу доходу, а також і від величини витрат або витрат на одиницю цього доходу. Таким чином, для різних цілей потрібні різні витрати.

Витрати формуються як сукупність матеріальних, трудових та фінансових ресурсів, необхідних для отримання запланованої величини доходу та прибутку. Сукупність витрат економічних ресурсів формує вартість продукції, товару, робіт та послуг. В економічній та обліковій літературі, як правило, розрізняють суспільно необхідні витрати та витрати підприємства. Суспільно необхідна праця створює вартість товару[19].

Економічну сутність витрат можна сформулювати наступним чином: витрати - це вартість використаних перед прийняттям у процесі виробництва та реалізації продукції (робіт, послуг) матеріальних, нематеріальних, трудових та фінансових ресурсів з метою отримання економічної вигоди.

У загальноекономічній та обліковій літературі, а також у нормативних документах, що регламентують питання фінансового обліку та звітності, використовуються різні терміни: "витрати", "розхід", "затрати".

При цьому в більшості випадків не пояснюються розбіжності або спільність між зазначеними термінами.

З цього питання ми приймаємо позиції тих авторів, які терміни "розхід", "витрати" та "затрати" використовують як синоніми.

Витрати – це зменшення економічних вигоди протягом звітного періоду, що відбувається у формі відтоку або виснаження активів або

збільшення зобов'язань, що ведуть до збільшення капіталу, не пов'язаних з його розподілом між учасниками акціонерного капіталу "[20].

Ці визначення призначені для цілей бухгалтерського (фінансового) обліку та підтверджують взаємозв'язок між фінансовим становищем та фінансовими результатами підприємства.

Витрати у системі фінансового обліку та звітності відображаються в основному для задоволення інформаційних потреб користувачів, які за допомогою інформації цієї системи оцінюють фінансове становище, результати діяльності та зміни фінансового стану підприємства і на основі такої оцінки приймають важливі економічні рішення. Для різних користувачів (внутрішніх та зовнішніх) потрібні витрати різної класифікації, що лежать або повинні лежати в основі обліку витрат і відповідно, формування різної інформації для різних цілей та різних користувачів. Необхідність класифікації витрат обумовлена тим, що, по-перше, вони мають різні цілі аналізу витрат; по-друге, різні об'єкти витрат; по-третє, безліч причин розподілення та списання витрат. Загалом, на наш погляд, класифікація є способом угруповань інформації про витрати, в залежності від поставленої мети, завдання, об'єкта тощо.

У рамках фінансового обліку та звітності класифікація витрат здійснюється з метою створення уніфікованої або впорядкованої структури інформації про доходи та витрати підприємства.

Інформація про витрати, яка необхідна для однієї мети, може бути зовсім не підходящою для іншої. Отже, класифікація витрат може бути проведена за різними критеріями чи ознаками.

В обліковій літературі наводиться безліч признаков для класифікації витрат:

- по відношенню до технологічного процесу (витрати основні та тиражні);
- по відношенню до обсягу виробництва (випуску) готової продукції (витрати змінні та постійні);

- за способом включення до собівартості окремих видів продукції (витрати прямі та непрямі);
- по складу (однорічні та комплексні);
- за місцями виникнення (витрати з виробництва, цехів, дільниць та іншим структурним підрозділам підприємства); за носіями витрат (види продукції, робіт, послуг);
- за видами (за економічно однорідним елементом та за статтями калькуляції);
- по відношенню до звітного періоду (витрати, що відносяться до майбутнього періоду);
- за доцільністю (продуктивні та непродуктивні) і т.д.

Класифікація витрат по відношенню до технологічного процесу, по відношенню до обсягу виробництва, за способом включення в собівартість, за складом, за видами і за часом використовується для розрахунку собівартості виробленої продукції, оцінки вартості запасів у балансі, визначення величини фінансових результатів зі звіту про прибутки та збитки.

Класифікація або розподіл витрат на постійні (умовно постійні) і змінні, на безповоротні, на внесені (втрачені вигоди), на релевантні та нерелевантні, на плановані і незаплановані; на граничні та приростні.

Зазначимо, що класифікація витрат за вказаними ознаками застосовується в основному в рамках управлінського обліку. На наш погляд, мають рацію ті автори, які кажуть, що єдиного уніфікованого підходу до класифікації витрат у системі управлінського обліку може бути і неприйнятним. Класифікація витрат завжди повинна здійснюватися виходячи з поставленої мети та завдання. Що стосується класифікації в системі фінансового обліку, тут склад та розмежування витрат вказуються в нормативному порядку. Це обумовлено тим, що фінансова звітність представляє собою гармонізовану і стандартизовану систему у всьому світі. Гармонізація та стандартизація системи фінансового обліку та звітності дозволяють отримати порівнянну інформацію для аналізу діяльності різних

компаній. Підприємство (організація) зобов'язане ставити аналіз доходів та витрат використовуючи класифікацію витрат або за характером або за призначенням (функціям). Витрати за характером (економічним змістом) класифікує наступним чином:

- Зміни в запасах готової продукції досконалого виробництва.
- Виконані та капіталізовані підприємством роботи.
- Використані матеріальні запаси.
- Витрати з персоналу.
- Інші операційні витрати.
- Збитки від припинення діяльності.
- Операційні збитки.
- Фінансові витрати.

Витрати за призначенням класифіковані таким чином:

- Собівартість продажів.
- Комерційні витрати.
- Адміністративні витрати.
- Інші операційні витрати.
- Фінансові витрати.

Дохід визнається зі збільшенням активу чи зменшенні зобов'язання, що зумовлює зростання власного капіталу (крім зростання капіталу за допомогою внесків учасників підприємства), за умови, що оцінка доходу, може достовірно визначена

Критерії визнання доходу, наведені у встановленому стандарті та застосовуються окремо до кожної операції.

Однак ці критерії необхідно застосовувати до окремих елементів однієї операції або до двох або більше операцій одночасно, якщо це впливає із суті такої господарської операції (операцій).

Не визнаються доходами такі надходження з інших осіб:

- Сума попередньої оплати продукції (товарів, робіт, послуг);
- Сума авансу за рахунок оплати продукції (товарів, робіт, послуг);

- Сума завдатку під заставу або погашення позики, якщо це передбачено відповідним договором;

- Надходження, що належать іншим особам;
- Надходження від первинного розміщення цінних паперів;
- Сума балансової вартості валюти;

Визнані доходи класифікуються у бухгалтерському обліку за такими групами:

- Дохід (виручка) від продукції (товарів, робіт, услуг);
- Чистий прибуток від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг);
- Інші операційні доходи

Дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) — загальний дохід (виручка) від реалізації продукції, товарів, робіт або послуг без вирахування наданих знижок, повернення раніше проданих товарів та непрямих податків та зборів (податку на додану вартість, акцизного) збору тощо).

Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) визначається шляхом віднімання з доходу від реалізації продукції, товарів, робіт, послуг наданих знижок, вартості повернутих раніше проданих товарів, доходів, які за договорами належать комітентам (принципалам тощо) , та податків і зборів.

В склад інших операційних доходів входять суми інших доходів від операційної діяльності підприємства, крім чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт та послуг), в тому числі:

- дохід від операційної оренди активів;
- дохід від роялті, відсотків, отриманих на залишки коштів на поточних рахунках у банках,
- дохід від реалізації оборотних активів (крім фінансових інвестицій), необоротних активів, що утримуються для продажу, та групи вибуття тощо.

До складу фінансових доходів включаються дивіденди, відсотки та інші доходи, одержані від фінансових інвестицій (крім доходів, що враховуються за методом участі у капіталі).

До складу інших доходів, зокрема, включаються доходи від реалізації фінансових інвестицій, доходи від неопераційних курсових різниць та інші доходи, що виникають у процесі господарської діяльності, але не пов'язані з операційною діяльністю підприємства.

Дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, інших активів) визнається у разі наявності всіх нижченаведених умов:

- покупцю передані ризики та вигоди, пов'язані з правом власності на продукцію (товар, інший актив);
- підприємство не здійснює подальше управління та контроль за реалізованою продукцією (товарами, іншими активами);
- сума доходу (виручка) може бути достовірно оприділена;

Існує впевненість, що в результаті операції відбудеться збільшення економічних вигод підприємства, а витрати, пов'язані з цією операцією, можуть бути визначені.

Дохід не визнається, якщо здійснюється обмін продукцією (товарами, роботами, послугами та іншими активами), які подібні до призначення та мають однакову справедливую вартість.

Результат операції з надання послуг може бути достовірно оцінений за наявності всіх наведених нижче умов:

- можливості достовірної оцінки доходу;
- ймовірність надходження економічних вигод від надання послуг;
- можливість достовірної оцінки ступеня завершеності надання послуг на дату балансу;
- можливості достовірної оцінки витрат, вироблених для надання послуг, які мають бути надані;
- визначенням частки витрат, понесених підприємством у зв'язку з наданням послуг, у загальній очікуваній сумі таких витрат. Сума витрат,

здійснених на певну дату, включає лише ті витрати, що відображають обсяг наданих послуг на цю дату;

Якщо послуги полягають у виконанні невизначеної кількості дій (операцій) за певний період часу, то дохід визнається шляхом рівномірного нарахування за цей період (крім випадків, коли інший метод краще визначає ступінь завершеності надання послуг).

Якщо прибуток (виручка) від надання послуг може бути достовірно визначеним, він відображається у бухгалтерському обліку у вигляді певних витрат, які підлягають відшкодуванню.

Якщо дохід (виручка) від надання послуг не може бути оцінено достовірно і не існує ймовірності відшкодування понесених витрат, дохід не визнається, а понесені витрати визнаються витратами звітного періоду. Якщо надалі суму доходу буде достовірно оцінено, дохід визначається за такою оцінкою.

Певний дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) не коригується на величину пов'язаної з ним сумнівної та безнадійної дебіторської заборгованості. Сума такої заборгованості визнається витратами підприємства відповідно до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість». Доходом визнається сума зобов'язання, яке не підлягає погашенню.

Цільове фінансування не визнається доходом доти, доки не існує підтвердження того, що воно буде отримане та підприємство виконає умови щодо такого фінансування.

Отримане цільове фінансування (включно з коштами, звільненими від оподаткування у зв'язку з наданням пільг з податку на прибуток підприємств) визнається доходом протягом тих періодів, у яких було понесено витрати, пов'язані з виконанням умов цільового фінансування.

Цільове фінансування капітальних інвестицій визнається доходом протягом періоду корисного використання відповідних об'єктів інвестування

(основних коштів, нематеріальних активів тощо) пропорційно до суми нарахованої амортизації цих об'єктів.

Цільове фінансування для компенсації витрат (збитків), понесених підприємством, та фінансування для надання підтримки підприємству без встановлення умов його витрачання на виконання у майбутньому певних заходів визнаються дебіторською заборгованістю з одночасним визнанням доходу.

Дохід, що виникає внаслідок використання активів підприємства іншими сторонами, визнається у вигляді відсотків, роялті та дивідендів, якщо[21]:

- є можливим надходження економічних вигод, пов'язаних із такою операцією;
- дохід може бути достовірно оціненим;

Такий дохід має визнаватися в такому загальновизнаному порядку:

- відсотки визнаються у тому звітному періоді, до якого вони належать, виходячи з бази їх нарахування та строку користування відповідними активами з урахуванням економічного змісту відповідної угоди;
- роялті визнаються за принципом нарахування відповідно до економічного змісту відповідної угоди;
- дивіденди визнаються у періоді прийняття рішення про їхню виплату.
- Розглянувши основні сучасні підходи щодо класифікації доходів та витрат підприємством є досить доречним в наступному розділі розглянути роль та місце фінансових результатів у системі управління підприємством.

1.3 Роль і місце фінансових результатів у системі управління підприємством

Основні показники, що формують фінансові результати діяльності підприємств торгівлі та харчування[22]:

- виручка від продукції і на товарів;
- собівартість проданих товарів (ціна закупівлі);
- доходи від реалізації товарів та інших операцій;
- витрати на здійснення основних та інших видів діяльності;
- прибуток чи збиток.

Прибуток як економічна категорія виконує такі функції[23]:

1. сума отриманого прибутку характеризує економічний ефект, отриманий внаслідок діяльності суб'єкта господарювання. Вона показує, що його доходи перевищують виконані витрати.

2. вона є складовою формування фінансових ресурсів підприємства міста і грає стимулюючу роль його розвитку. За допомогою прибутку забезпечується принцип самофінансування - розширене відтворення та соціальний розвиток підприємства. У збільшенні прибутку зацікавлені і трудові колективи, оскільки за допомогою частини прибутку формуються фонди споживання, здійснюються різні заохочувальні та соціальні виплати.

3. прибуток підприємств через податкову систему одна із джерел формування бюджетів країни, що дозволяє органам структури державної влади вирішувати найважливіші народногосподарські і соціально-економічні завдання суспільства.

Складовими елементами балансового прибутку є:

- Прибуток (збиток) від продажу;
- Фінансовий результат від операційних операцій;
- Фінансовий результат від позареалізаційних операцій.

Відносний показник прибутку – рентабельність.

На підвищення рентабельності велике значення має ефективне управління прибутком. Воно є безперервним процесом вироблення, прийняття та здійснення організаційно-управлінських та економічних рішень з усіх аспектів формування та використання прибутку.

Основні завдання у галузі ефективного управління прибутком[24, с.30]:

- досягнення прибутку відповідно до економічного потенціалу;
- забезпечення обґрунтованого формування доданків прибутку, підвищення його частки за рахунок основних видів діяльності;
- посилення стимулюючої ролі прибутку на соціально-економічному розвитку підприємства;
- забезпечення активної участі пайовиків у формуванні та використанні прибутку;
- тісна ув'язка механізму управління прибутком із загальною системою управління суб'єктом господарювання;
- підвищення прибутку як шляхом економії витрат, так і за рахунок збільшення прибутковості підприємства, а чи не будь-якою ціною.

Фінансові результати підприємств харчування характеризуються показниками «валовий дохід», «прибуток» та «рентабельність». До кінцевих фінансових результатів слід відносити прибуток. Мета аналізу фінансових результатів – пошук можливостей та способів їх поліпшення за рахунок приведення продукції, товарів та послуг та якості обслуговування у відповідність із платоспроможним попитом населення, збільшення валового доходу та зниження витрат.

До основних завдань аналізу фінансових результатів підприємств харчування відносять[25]:

- вивчення та оцінку зміни валового доходу та його складових;
- Виявлення та вимірювання впливу факторів на валовий дохід;
- вивчення прибутку, рентабельності, виявлення та вимірювання впливу факторів на фінансовий результат.

Інформаційною базою аналізу доходу та рентабельності у громадському харчуванні служать ті ж джерела бухгалтерського обліку та звітності, що й на підприємствах торгівлі.

Аналіз фінансових результатів починають з вивчення валового доходу. Він складається із реалізованих торгових націнок. Розмір націнок залежить

від витрат виробництва та обігу, стану попиту та пропозиції. Сума надбавок та націнок має бути достатньою для покриття витрат та не перевищувати платоспроможний попит на продукцію громадського харчування.

Аналіз валового доходу проводять за сумою та за рівнем (% до товарообігу). При проведенні аналізу вивчають та оцінюють ступінь виконання плану та динаміку валового доходу.

Загальний фінансовий результат від реалізації товарів на підприємствах харчування, як і в торгівлі, дорівнює різниці валового доходу (валового прибутку) та витрат виробництва та обігу. За даними бухгалтерської звітності, результат від реалізації організації громадського харчування визначається таким чином: загальний обсяг реалізації без ПДВ, акцизів та інших обов'язкових платежів мінус вартість реалізованих товарів та сировини, що надійшла на кухню, у покупних цінах. Різниця – це валовий прибуток, з якого віднімають витрати звернення.

«Витрати продаж» у бухгалтерському обліку комунального харчування використовують для відображення витрат, що пов'язані з випуском і реалізацією продукції. Тому рядку «Комерційні витрати» відбивають суму витрат виробництва та звернення. Крім доходів, пов'язаних із реалізацією товарів, в організаціях також виникають додаткові доходи та витрати від інших видів діяльності. У тому числі можливий результат від майна. Така реалізація необхідна у разі недостатньої віддачі окремих видів основних чи оборотних засобів у виробництві та реалізації. Вона дозволяє скоротити податок на майно й отримати кошти, що вивільнилися при реалізації, для більш раціонального їх використання в обороті.

В аналізі фінансових результатів оцінюють результати від реалізації цінних паперів, від здачі майна в оренду.

За іншими доходами також оцінюють роботу, пов'язану зі стягненням штрафів, пені та неустойки за порушення умов господарювання, надходженням сум дебіторської заборгованості, списаної в минулі роки, як безнадійної до отримання та інше.

У складі інших витрат вивчають суми уцінки запасів, оцінюють збитки від списання дебіторської заборгованості, через яку минув термін позовної давності, виявляють причини сплачених штрафів, пені, неустойок, визначають заходи щодо попередження негативних результатів роботи, що зобов'язують підприємство сплачувати суми за пред'явленням.

Аналіз фінансових результатів повинен проводитись у статистиці та в динаміці по кожному підрозділу організації.

Факторний аналіз прибутку проводять подібно до аналізу на підприємствах торгівлі. Чинники, що впливають на валовий дохід, так само впливають на прибуток підприємства. Тому аналіз впливу факторів на валовий дохід та факторний аналіз прибутку можна поєднати. Таким чином, у факторному аналізі фінансових результатів визначається вплив товарообігу, середнього рівня валового доходу, зміни цін, зміни середнього рівня витрат обігу. Середній рівень валового доходу залежить від зміни структури товарообігу, тому що кожен із товарів має свій розмір націнки. Тому зі зміною складу товару зміниться і загальна сума націнок, а отже, валовий дохід і прибуток (на одну й ту саму величину). Вплив зміни структури товарообігу на фінансовий результат визначають, як у торгівлі, шляхом відсоткових чисел. При визначенні зміни доходу під впливом структурних зрушень у складі товарообігу виділяють власну продукцію та покупні вироби та розраховують вплив зміни їхньої питомої ваги у загальному обсязі товарообігу.

Розмір націнок у громадському харчуванні залежить ще й від зміни кількості витраченої сировини (за її видами) та середніх цін на неї. Для визначення впливу цих факторів на суму вартості сировини використовують метод ланцюгових підстановок, які впливом геть розмір валового доходу визначають методом різниць.

Крім націнок, надбавок, витрат виробництва та обігу тощо. чистий прибуток підприємств харчування залежить також від суми сплачених

зборів, податків та відрахувань із виручки, витрат та прибутку. Їхній вплив на фінансовий результат визначають прямим рахунком.

Оскільки суми обов'язкових платежів встановлюються державою, їхнє значення відносять до незалежних факторів. Підприємство не може вплинути на їх скорочення у господарській діяльності. Підприємець лише може обирати ті види продукції і на товарів для виробництва та реалізації, види діяльності, ставки відрахувань за якими нижче, ніж за іншими, або товари, звільнені від окремих видів обов'язкових платежів. Такими ставками може бути, наприклад, ставки податку додану вартість, акцизи. Вибір товарів з меншим ПДВ або звільнених від акцизів доцільний тільки в тих випадках, якщо скорочення витрат за обов'язковими платежами покращують фінансовий результат з урахуванням попиту на даний товар, розміру його націнки та витрат обігу.

Особливу увагу факторному аналізу приділяють виявленню резервів збільшення фінансових результатів та способів їх реалізації. Важливий резерв, який визначається методами порівняльного аналізу, - вивчення, узагальнення та використання досвіду роботи найкращих підприємств. Методом порівняння можна, наприклад, визначити наскільки зросте дохід при підвищенні рівня валового доходу даної структури до рівня найкращого однотипного підрозділу асоціації підприємств харчування.

Успішна робота підприємства визначається, насамперед, його здатністю отримувати прибуток. Діагностика прибутку та його складових може бути проведена у вигляді вертикального аналізу звіту про прибутки та збитки[26].

Основні фінансові показники підприємства відображені у звіті про прибутки та збитки. Для аналізу діяльності підприємства необхідно знати такі дані:

Доходи за звичайними видами діяльності - виручка від продажу (В);

Собівартість реалізованої продукції (С) – виражені у грошовій формі витрати на виробництво. Основними складовими її є витрати, пов'язані з

використанням у процесі виробництва природних ресурсів, сировини, матеріалів, палива, енергії, основних фондів, трудових ресурсів тощо. Собівартість продукції є якісним показником, який відбиває результати господарську діяльність організації. Чим нижча собівартість продукції, тим ефективніше використовуються виробничі ресурси організації;

Валовий прибуток – різницю між виручкою та собівартістю реалізованої продукції:

$$\text{ВПП} = \text{В} - \text{С}. \quad (1.1)$$

Характеризує результат діяльності виробничих підрозділів підприємства. Збільшення валового прибутку у динаміці свідчить про підвищення ефективності діяльності виробничих підрозділів;

Витрати підприємства за звичайними видами діяльності (ВД) - до їх складу входять собівартість реалізованої продукції, комерційні та управлінські витрати;

Прибуток від продажу – різницю між виручкою та загальними витратами підприємства за звичайними видами діяльності:

$$\text{ПРП} = \text{В} - \text{ВД} \quad (1.2)$$

Розмір одержуваного прибутку має сприяти підвищенню рівня виробничого та соціального розвитку колективу. Під час проведення аналізу необхідно враховувати вплив основних чинників підвищення прибутку від продажів: конкурентоспроможність, ціна, обсяг реалізованої продукції з урахуванням її соціальної значимості населення тощо;

Чистий прибуток від продажів – різниця між прибутком від продажів та податком на прибуток[27]:

$$\text{ЧПР} = \text{ПРП} (1 - \text{СТ}_{\text{нал}}), \quad (1.3)$$

Стал-ставка податку на прибуток

Аналіз фінансових результатів основної діяльності підприємства повинен проводитися в наведеній нижче послідовності.

Аналіз проводиться на основі даних про доходи та витрати підприємства хоча б за два періоди. Для оцінки зміни розраховують абсолютну та відносну зміни кожного фінансового показника:

Абсолютне

$\Delta Z = Z_1 - Z_0$ (Z_1 та Z_0 – значення показника за звітний та базисний періоди), Відносна зміна, або темп приросту:

$$T_{\text{пр}}(Z) = Z_1 / Z_0 * 100\%, \quad (1.4)$$

Значення $T_{\text{пр}}$ показує, скільки відсотків змінилося значення показника у звітний період в порівнянні базисним.

Діяльність підприємства за звичайними видами діяльності є раціональною, якщо виконується така умова:

$$T_{\text{пр}}(\text{ПРП}) > T_{\text{пр}}(B) > T_{\text{пр}}(РД), \quad (1.5)$$

де $T_{\text{пр}}(\text{ПРП})$ - темп приросту прибуток від продажів;

$T_{\text{пр}}(B)$ - темп приросту виручки від продажу;

$T_{\text{пр}}(РД)$ - темп приросту загальних витрат за звичайними видами діяльності.

Для оцінки якості фінансових результатів скористаємося показниками:

Частка собівартості реалізованої продукції (C) у виручці від продажу (B):

$$D_c = C / B \quad (1.6)$$

Зниження цього у динаміці є позитивним чинником, підвищується рівень управління виробничими витратами;

Частка валового прибутку (ВВР) у виручці від продажу (В):

$$\text{Двпр} = \text{ВВР} / \text{В} \quad (1.7)$$

Показник характеризує ефективність виробничої діяльності підприємства;

Частка витрат за звичайними видами діяльності (РВ) у виручці від продажів (В)

$$\text{Дро} = \text{РВ} / \text{В} \quad (1.8)$$

Зниження цього у динаміці позитивно впливає фінансовий стан підприємства.

Показники рентабельності характеризують ефективність роботи підприємства загалом, дохідність різних напрямів діяльності, окупність витрат. Їх застосовують для оцінки діяльності підприємств та як інструмент в інвестиційній політиці та ціноутворенні.

Показники рентабельності можна об'єднати у кілька груп:

- показники, що характеризують рентабельність (окупність) витрат виробництва;

- показники, що характеризують рентабельність продажів;

- показники, що характеризують прибутковість капіталу та його частин.

Всі ці показники можуть розраховуватися на основі балансового прибутку, прибутку від реалізації продукції та чистого прибутку.

Рентабельність виробничої діяльності (окупності витрат) обчислюється як відношення валового чи чистого прибутку до суми витрат за реалізованою чи виробленою продукцією[28]:

$$R_3 = \text{Пвп}/I, \quad (1.9)$$

$$R_3 = \text{ПП}/I, \quad (1.10)$$

де R_3 - Рентабельність виробничої діяльності;

Пвп – валовий прибуток від продукції;

ПП – чистий прибуток;

I – сума витрат.

Вона показує, скільки підприємство має прибутку з кожної гривні, витраченого на виробництво та реалізацію продукції. Може розраховуватися загальною підприємству, окремим підрозділам та видам продукції.

Рентабельність продажів розраховується розподілом прибутку від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) у сумі отриманої виручки. Характеризує прибутковість реалізації з гривні продажу[28].

$$R_p = \text{Прп}/V, \quad (1.11)$$

де R_p - Рентабельність продажів;

Прп - прибуток від реалізації продукції;

V – прибуток від реалізації.

Рентабельність (прибутковість) капіталу обчислюється як відношення чистого прибутку до середньорічної вартості всього інвестованого капіталу або окремих його доданків: власного, позикового, основного, оборотного тощо.

РОЗДІЛ 2. ОБЛІК ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ РЕСТОРАНУ «КАРПАТСЬКІ ЗОРІ»

2.1. Проблеми відображення в обліку доходів , витрат та фінансового результату

Важливою складовою економіки України є торгівля, яка функціонує в умовах різких динамічних змін економічного середовища. Діяльність підприємств у будь-якій сфері, зокрема торгівлі, спрямована на отримання позитивних фінансових результатів. Результат діяльності торговельного підприємства це порівняння доходів від реалізації товарів і витрат на їх створення. Визначення доходів та витрат торговельних підприємств залежить від методології їх формування й обліку. Для прийняття ефективних управлінських рішень необхідна достовірна інформація про результати діяльності торговельного підприємства, сформована з урахуванням специфіки господарювання підприємства та правил ведення бухгалтерського обліку. Проведений огляд законодавчих і нормативних джерел дозволяє стверджувати, що існують певні розбіжності в окремих концептуальних положеннях щодо обліку доходів та витрат, зокрема неоднозначність у трактуванні понять «дохід» та «витрати». Саме тому, перед торговельними підприємствами постає завдання організувати достовірне і своєчасне відображення у обліку доходів та витрат діяльності торговельного підприємства, що дозволить коректно формувати фінансові результати та допоможе приймати обґрунтовані фінансові та управлінські рішення з метою забезпечення фінансової стійкості підприємства.

Повне фірмове найменування Товариство з обмеженою відповідальністю " Карпатські зорі" (ресторан Аджалик та лобі-бар).

У силу вимог Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» господарські операції, що проводяться організацією, повинні оформлятися первинними обліковими документами за формами, що містяться в альбомах уніфікованих форм первинної облікової документації. У

сфері послуг комунального харчування та, зокрема, у ресорані «Аджалик» застосовуються форми первинної облікової документації. Серед застосовуваних в обов'язковому порядку форм документів можна виділити, зокрема, «Калькуляційну картку» (форма № ОП-1), яка застосовується для визначення ціни продажу окремо на кожну страву (виріб) за допомогою калькуляції», «Накладну на відпустку товарів (форма № М-11), - застосовується для оформлення відпустки продуктів (товарів) із комори (складу) організації у виробництво (кухню).

Що стосується особливостей обліку на даному підприємстві можна виділити такі:

- застосовується спеціальне програмне забезпечення Tillyrad – інформаційна система, забезпечує прийом, обробку та подання інформації;
- застосовуються спеціальні технологічні карти, у яких вказується найменування страви, кількість порцій, витрата продуктів, технологія приготування;
- всі товари враховуються на 28 рахунку "Товари" за закупівельними цінами;
- рахунок 285 «Торгівельна націнка» не застосовується;
- бухгалтер виводить залишки за рахунком 28 початку періоду, за півріччя і кінець періоду. Потім звіряє дані документів програми Tillyrad із даними бухгалтерського обліку (при проведенні інвентаризації);
- не застосовується рахунок 23 "Виробництво";
- товари одразу списуються з 28 рахунку на 90.

Ведення бухгалтерського обліку забезпечується бухгалтерською службою, як структурного підрозділу, очолюваного головним бухгалтером. За правильність відображення господарських операцій на регістрах бухгалтерського обліку відповідає заступник головного бухгалтера з податкового обліку. За правильність складання, за відповідність форм первинних облікових документів законодавству України, відповідальність несе бухгалтер, який приймає до обліку ці документи.

У складі матеріально-виробничих запасів враховуються такі активи:

- використовувані як сировини, матеріалів виготовлення продукції, призначеної на продаж;
- призначені для продажу;
- використовувані для управлінських потреб організації.

Оцінка матеріально-виробничих запасів проводиться у грошах і приймаються до бухгалтерського обліку за їхньою фактичною собівартістю по ресторану. Фактична собівартість матеріально-виробничих запасів за її виготовлення самим підприємством визначається виходячи з фактичних витрат, пов'язаних з виробництвом даних запасів. Товари, придбані для перепродажу, оцінюються за покупною вартістю.

Середньооблікова чисельність працівників на 31 грудня 2021 року становила 29 осіб. Загальну структуру управління підприємством можна побудувати відповідно до Рис.2.1.

**Рис. 2.1. Загальна структура управління підприємством
«Карпатські зорі»**

Також варто приділити увагу структурі бухгалтерії, що відображено на Рис.2.2..

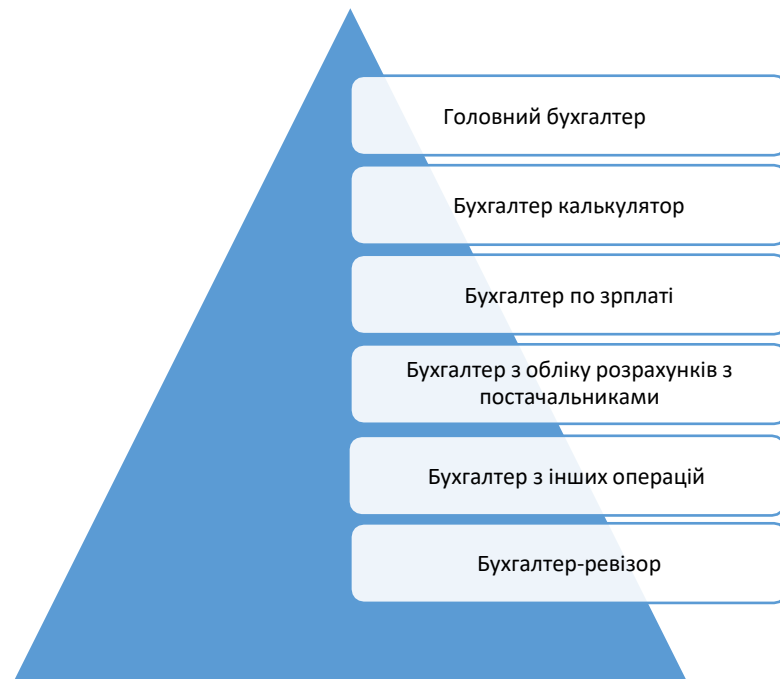

Рис. 2.2 Структура бухгалтерії ТОВ «Карпатські зорі»

Аналіз техніко-економічних показників протягом трьох років представлений у таблиці 2.1.

Таблиця 2.1

**Основні техніко-економічні показники діяльності ТОВ
«Карпатські зорі» в період з 2019 по 2021 роки**

Показники	2019 рік	2020 рік	Відхилення (+,-)	Темп приросту, %	2021 рік	Відхилення (+,-)	Темп приросту, %	Загальне відхилення (+,-)
Виручка від продукції, товарів, робіт, послуг, тис.грн.	66700	62957	-3743	-5,61	9900	-53057	-84,275	-56800
Собівартість реалізації	2501	23852	-1162	-4,64	3790	-20062	-84,110	-21224

товарів, продукції, робіт, послуг, тис.грн	4							
Валовий прибуток, тис. грн.	41 68 6	391 05	-2581	-6,19	61 10	-32995	- 85,375	-35576
Комерційні витрати	34 86 8	318 26	-3042	-8,72	68 73	-24953	- 78,404	-27995
Прибуток (збиток) від продажу, тисс.грн.	68 18	727 9	+461	+6,76	- 76 3	-8042	- 110,48 2	-7581
Чистий прибуток, тис.грн	36 67	384 5	+178	+4,85	- 11 00	-4945	- 128,60 8	-4767
Середньосписова чисельність, тис. грн.	35	30	-5	-14,28	29	-1	-3.333	-6
Вироблення	19 05	209 8	+193	+10,13	34 1	-1757	- 83,746	-1564
Рентабельність продажу, грн	0,1 02	0,11 5	+0,01 3	+12,74	- 0,0 7	-0,185	- 160,86 9	-0,172

Аналізуючи техніко-економічні показники діяльності організації в динаміці, не вникаючи в умови функціонування ТОВ «Карпатські зорі», можна зробити неоднозначні висновки. Справа в тому, що 2021 рік для організації став невдалим.

Починаючи з 2020 року, виручка підприємства постійно знижується. А у 2021 році взагалі спостерігається збиток. Собівартість продукції також має тенденцію до зниження. І у 2021 році порівняно з 2020 та 2019 роками спостерігається найнижча сума витрат. Валовий прибуток порівняно з 2020 та 2019 роками знизився на 35576 тис.грн.

Також знизилася сума комерційних витрат майже у 6 разів. Прибуток з року в рік знижувався і в 2021 став збитковим. Збиток становив 1100 тис. грн. Це пов'язано з тим, що у 2021 році сума комерційних видатків перевищує суму валового прибутку.

Відповідно, і рентабельність продажів має негативне значення. Витрати на 1 гривню реалізації показують скільки гривень виручки отримано з кожної гривні вкладених коштів. Значення цього показника у 2020 році було на 0,003 грн. вище, а 2021 році цей показник становив 0,383 грн., що у 0,005 грн. вище, ніж у 2020 році. Це з зниженням собівартості і загальної суми виручки з року в рік.

З усіх розглянутих показників, за загальним темпом приросту, за всіма показниками спостерігається зниження і є темп приросту за показником витрат за 1 гривню реалізації.

Показник витрат за 1 гривню реалізації, розмах якого ледь сягає 0,4%, вважатимуться стабільним. За 3 роки він практично не зазнав змін.

Чинниками високих витрат може бути:

- оплата відсотків із позикових коштів,
- оренда,
- зростання ціни товарів.

Загалом можна сказати, що ще рано робити будь-який висновок, оскільки ТОВ «Карпатські зорі» у 2021 році зазнає збитків, хоча у 2019 та 2020 роках був прибуток.

2.2 Бухгалтерський облік фінансових результатів діяльності у ресторані «Карпатські зорі»

Фінансові результати діяльності організації, що формуються у бухгалтерському обліку, є одним із найважливіших показників ефективності її роботи та використовуються при прийнятті рішень зацікавленими користувачами бухгалтерської інформації. Одним із основних показників фінансових результатів є прибуток. За рахунок прибутку виконуються зобов'язання підприємства перед бюджетом, банками та іншими організаціями. Тому достовірність обчислення фінансового результату стає найважливішим завданням бухгалтерського обліку.

Фінансовий результат господарської діяльності організації визначається показником прибутку чи збитку, формованим протягом календарного року. За своєю сутністю він є різницею від порівняння сум доходів та витрат організації. Перевищення доходів над витратами означає приріст майна – прибуток, а витрат над доходами – зменшення майна – збиток. Отриманий організацією за звітний рік фінансовий результат у вигляді прибутку чи збитку відповідно призводить до збільшення чи зменшення його власного капіталу.

Величина фінансових результатів дорівнює різниці між відповідними видами доходів та витрат.

Рахунки, що збирають інформацію про доходи і витрати, необхідну для виявлення кінцевого фінансового результату за звітний рік представлені у розділах Плану рахунків бухгалтерського обліку фінансово-господарську діяльність організацій, затвердженого наказом Мінфіну України №291 від 30.11.1999р.

28 «Товари»;

39 «Витрати майбутніх періодів»;

44 «Нерозподільні прибутки (непокріті збитки)»;

69 "Доходи майбутніх періодів";

74 «Інші доходи»;

97 «Інші витрати»

947 «нестачі та втрати від псування цінностей»;

Фінансовий результат від звичайних видів діяльності визначається на рахунку шляхом зіставлення доходів від звичайних видів діяльності - виручки від продажу з витратами за звичайними видами діяльності - витратами на виробництво та реалізацію готової продукції (робіт, послуг).

Фінансовий результат від інших видів діяльності визначається шляхом зіставлення кредитового та дебетового оборотів.

Отже, різниця між доходами та витратами визначає фінансовий результат діяльності організації – прибуток чи збиток. Прибуток утворюється, якщо доходи виявилися більшими за витрати, а збиток – якщо витрати виявилися більшими за доходи.

Основне завдання бухгалтерського обліку доходів та витрат зводиться до визначення їх величин, які мають бути представлені у бухгалтерській звітності. Організація обліку фінансових результатів має важливе значення у кожній організації, оскільки на основі оборотно-сальдової відомості складається бухгалтерська звітність. З іншого боку, бухгалтерська звітність – одне з найважливіших джерел інформації, що використовується під час аналізу.

Відповідно до наказу № 15 про облікову політику у ТОВ «Карпатські зорі» бухгалтерський облік ведеться за журнально-ордерною формою рахівництва разом із елементами комп'ютерного обліку, форма обліку – машинно-орієнтована за програмою бухгалтерського обліку. У ТОВ «Карпатські зорі» застосовується єдиний робочий план рахунків бухгалтерського обліку, що містить перелік синтетичних рахунків.

Метод визначення виручки від товарів – момент надходження грошей до каси. Облік товарів ведеться за покупними цінами.

Фінансовий результат від товарів визначається тому звітному періоді, у якому він мав місце. Фінансовий результат від товарів відбивається на рахунку 79 «Фінансові результати». Доходами від простого виду діяльності вважають виручку від продажу. Прибуток визначають як різницю між

виручкою від товарів без ПДВ і затратами. Витрати від основної діяльності відносять на 94 рахунок.

З метою визначення суми до витрат на продаж відносяться:

1. матеріальні витрати
2. Витрати оплати праці персоналу
3. суми нарахованої амортизації за основними засобами, що використовуються під час виробництва.

По ресторану націнка не нараховується, собівартість визначається за залишками товарів на кінець місяця за закупівельними цінами.

До рахунку 79 «Фінансові результати» відкрито такі субрахунки:

- 79-1 «Результат операційної діяльності»
- 79-2 «Результати фінансових операцій»
- 79-3 "Результат іншої звичайної діяльності"

Щомісяця зіставленням сукупного дебетового кредитового обороту за субрахунками визначають фінансовий результат від продажу за звітний місяць.

Наприкінці звітного періоду складається оборотно-сальдова відомість за рахунком, а також оборотно-сальдові відомості щодо субрахунків. Таким чином, дані про фінансові результати узагальнюються.

Для узагальнення інформації про інші доходи та витрати звітного періоду призначено синтетичний рахунок 74 «Інші доходи» та рахунок 97 «Інші витрати».

Записи по субрахунках 74 та 97 виробляють накопичувально протягом звітного періоду. Щомісяця зіставленням дебетового обороту за субрахунком 74 та кредитового за субрахунком 97 визначається сальдо інших доходів та витрат.

Після закінчення звітного року субрахунки 74 та 97 закриваються внутрішніми записами.

Кошти нерозподіленого прибутку поділяються на:

- використання як фінансового забезпечення виробничого розвитку організації та інших аналогічних заходів щодо придбання (створення) нового майна;

- Не використані.

Чистий прибуток, що залишається у розпорядженні товариства, розподіляється відповідно до установчих документів у такі фонди: фонд централізованого прибутку, фонд споживання.

2.3 Аналіз фінансових результатів на основі даних по ресторані «Карпатські зорі»

Фінансові результати підприємств характеризуються показниками валового доходу, прибутку та рентабельності. До кінцевих фінансових результатів слід зарахувати прибуток. Мета аналізу фінансових результатів – виявлення можливостей та способів їх поліпшення за рахунок приведення продукції, товарів та послуг та якості обслуговування відповідно до платоспроможного попиту населення, збільшення валового доходу та зниження витрат.

Аналіз фінансових результатів починають з вивчення валового доходу. (Аналіз валового доходу проводять за сумою та за рівнем (у % до товарообігу). При проведенні аналізу вивчають та оцінюють динаміку валового доходу. Загальний фінансовий результат від товарів на підприємствах харчування дорівнює різниці між валовим доходом і витратами виробництва та обігу. За даними бухгалтерської звітності результат від реалізації організацією громадського харчування визначається різницею: загальний обсяг реалізації без ПДВ, акцизів та інших обов'язкових платежів мінус вартість реалізованих товарів та сировини, що надійшла на кухню, у покупних цінах. Виходить валовий прибуток, з якого віднімають витрати звернення. В ТОВ «Карпатські зорі» мають місце лише доходи та

витрати за звичайними видами діяльності. Тому в ході роботи будуть досліджені лише ці доходи та витрати.

Спочатку аналізу піддається загальний фінансовий результат – валовий прибуток, прибуток від реалізації, прибуток до оподаткування і чистий прибуток.

Для полегшення аналізу рекомендується побудувати порівняльний аналітичний звіт про прибутки та збитки, що характеризує як структуру, так і динаміку окремих показників звітної форми. При аналізі структури фінансових результатів за підсумковий показник 100% приймається прибуток.

Таблиця 2.2

**Порівняльний аналітичний звіт про прибутки та збитки ТОВ
«Карпатські зорі» в період з 2020 по 2021 роки**

Показник	В тис.грн.			Темп приросту, %	Структура, %		
	2020	2021	Відхилення		2020	2021	Відхилення
Виручка	62957	9900	-53057	-84,27	100	100	-
Собівартість	23852	3790	-20062	-84,11	37,88	38,28	+0,4
Кількість витрат	31826	6873	-24953	-78,41	50,55	69,42	+18,87
Прибуток (збиток) від продажу	7279	-763	-8042	-101,48	11,56	-7,71	-19,27
Інший дохід	3579	481	-3096	-86,56	5,68	4,85	-0,83
Інші витрати	4797	818	-3979	-82,94	7,62	8,26	+0,64
Прибуток (збиток) до оподаткування	6061	-1100	-161	-118,15	9,62	-11,11	-20,73

ня							
Поточний податок на прибуток	2216	-	-2216	-100	3,52	-	-3,52
Чистий дохід (збиток) звітнього періоду	3845	-1100	-4945	-28,61	6,11	-11,11	-17,22

Виходячи з даних таблиці, можна зробити висновки: найбільшу частку у виручці в 2020 році становив валовий прибуток (62,11%), друге місце за часткою у виручці займають комерційні витрати (50,55%), третє місце – собівартість (37,88) %. А 2021 році найбільшу частку становлять комерційні витрати (69,42%), потім валовий прибуток (61,71%), далі собівартість (38,28%).

Господарсько-фінансова діяльність організацій вимірюється численними економічними показниками. На кожен показник впливає система факторів. Чинники в економічному аналізі класифікуються за різними ознаками:

- загальні та приватні;
- зовнішні та внутрішні;
- кількісні (екстенсивні) та якісні (інтенсивні).

Якщо прибуток підприємства сформувався переважно за рахунок екстенсивних факторів (що можна помітити, якщо відбулося велике зростання собівартості), то якість такого прибутку низька. Навпаки, якщо прибуток сформувався під впливом інтенсивних факторів, то якість такого прибутку висока.

У нашому випадку можна сказати, що якість прибутку висока.

Аналіз фінансових результатів має проводитись у статичі та в динаміці. Дані про фінансові результати ТОВ «Карпатські зорі» за два роки наведено у Таб. 2.3 нижче.

Таблиця 2.3

**Дані щодо формування прибутку ТОВ «Карпатські зорі» » в період
з 2020 по 2021 роки**

Показники	2020 рік	2021 рік	Відхилення (+,-)	Темп зміни, % до минулого року
Виручка від продажу	62957	9900	-53057	15,72
Валовий дохід	39105	6110	-32995	15,62
Рівень валового доходу, % до товарообігу	62,11	61,71	-0,4	99,35
Витрати виробництва та обігу	31826	6873	-24953	21,59
Рівень витрат виробництва та обігу, % до товарообігу	50,55	69,42	+18,87	137,33
Фінансовий результат від реалізації товарів	7279	-763	-8042	-10,48
Рівень прибутку від реалізації, у % до товарообігу	11,56	-7,71	-19,27	-66,69
Інший дохід	3579	481	-3098	13,44
Інші витрати	4797	818	-3979	17,05
Прибуток (збиток) до оподаткування	6061	-1100	-7161	-18,15

Як видно і з цієї таблиці найбільшу частку у виручці становлять витрати виробництва та звернення. Частка витрат у виручці становить 0,69.

Спостерігається зниження сум інших доходів та інших витрат.

Таблиця 2.4

**Прибуток від основної діяльності ТОВ «Карпатські зорі» в період з
2020 по 2021 роки**

Показники	Дані за два роки		Звітний рік проти попереднього	
	2020	2021	Абсолютне відхилення	У %
Виручка	62597	9900	-53057	15,72
Собівартість	23852	3790	-20062	15,88
Дохід від реалізації	39105	6110	-32995	15,62
Витрати звернення	31826	6873	-2453	21,59
Прибуток від продажу	7279	(763)	-8042	-10,48
Інший дохід	3579	481	-3098	13,44
Інші витрати	4749	818	-3931	17,22
Балансовий прибуток	6061	(1100)	-7161	-18,15
Податок на прибуток	2216	-----	-----	-----
Чистий прибуток	3845	(1100)	-4945	-28,61

Найбільшу частку у складі витрат за виробництво і збут продукції становлять, як було зазначено раніше, комерційні витрати. Їхня частка у загальній сумі витрат становить 65%, що становить понад половину всіх витрат.

Таблиця 2.5

**Динаміка зміни фінансових результатів діяльності ТОВ
«Карпатські зорі» в період з 2020 по 2021 роки**

Показник	Базист	Звіт	Абсолютна	Темп
----------	--------	------	-----------	------

			зміна	приросту, %
Виручка	62957	9900	-53057	-84,27
Собівартість реалізованої продукції	23852	3790	-20062	-84,11
Валовий прибуток	39105	6110	-32995	-84,37
Комерційні та управлінські витрати	31826	6873	-24953	-78,41
Загальні витрати на виробництво та збут	55678	10663	-45015	-80,84
Прибуток від продажу	7279	(763)	-8042	-110,48
Чистий прибуток (збиток) від продажу	3845	(1100)	-4945	-128,61

У звітний рік прибуток від продажів знизилася на 84,27%, собівартість реалізованої продукції знизилася на 84,11. Прибуток від продажів знизився на 110,48%, але темпи зниження прибутку від продажів менші, ніж темпи зниження виручки (26,21%), що є негативним фактором. Темп зниження загальних витрат (80,84%).

Отже, загалом діяльність підприємства з основних видів діяльності у звітний період порівняно з попереднім періодом була неефективною.

Крім проведеного аналізу, також необхідно провести факторний аналіз, що і буде представлено далі.

Для аналізу прибутку від продажів необхідно розрахувати кілька показників. Розрахунок впливу факторів на прибуток від реалізації включає такі кроки:

1. Вплив інформації про ціну на виручку

$$B_{\text{зіст.цін.}} = B_1 / Y_p ,$$

(2.1)

де Y_p - індекс цін,

B_1 – виручка звітнього року.

2. Зміна виручки під впливом зміни ціни

$$\Delta B(p) = B_1 - B_{\text{зист.цін}}, \quad (2.2)$$

3. Вплив на прибуток від реалізації виручки, крім впливу ціни

$$\Delta \text{Пр}(B) = [(B_1 - B_0) - \Delta B(p)] * R_{\text{продаж базисного року}} / 100\%, \quad (2.3)$$

4. Вплив на прибуток від реалізації цінового фактору

$$\Delta \text{Пр}(p) = \Delta B(p) * R_{\text{продаж попереднього року}} / 100\%, \quad (2.4)$$

Зведем результати розрахунку в таблицю 2.6.

Таблиця 2.6

Аналіз прибутку від продажу ТОВ «Карпатські зорі» в період з 2020 по 2021 роки

Показники	2020 рік	2021 рік	Позрахунки
Виручка	62957	9900	
Індекс цін	100.7	100.4	$100.4 \backslash 100.7 = 0.997$
Виручка в порівняних цінах			$9900 \backslash 0.997 = 9929.789$
Рентабельність продажів, %	11.56	-7.71	
Зміна виручки під впливом зміни ціни			$9900 - 9929.789 = - 29,789$
Зміна прибутку від продажу під впливом зміни виручки, крім впливу ціни			$[(9900 - 62957) + 29,789] * 11,56 / 100\% = - 6130,93$
Зміна прибутку від продажу під впливом			$-29,789 * 11,56 / 100\% = - 3,4436$

цінового фактора			
------------------	--	--	--

Виходячи з даних, слід зробити висновок, що прибуток від реалізації продукції в звітному періоді проти минулого періоду знизилася за допомогою зниження ціни на 29,789.

РОЗДІЛ 3

ВИСНОВКИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ З УДОСКОНАЛЕННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ НА ПІДПРИЄМСТВІ

3.1 Аналіз фінансових результатів діяльності підприємства та можливості їх використання та управління ними

Аналіз фінансового стану підприємства є необхідним етапом для розробки планів і прогнозів фінансового оздоровлення підприємств та повинен охоплювати:

горизонтальний (часовий) аналіз – порівняння кожної позиції звітності з попереднім періодом;

вертикальний (структурний) аналіз – визначення структури фінансових показників з оцінкою впливу різних факторів на кінцевий результат;

трендовий аналіз – порівняння кожної позиції звітності з рядом попередніх періодів та визначення тренду, тобто основної тенденції динаміки показників, очищеної від впливу індивідуальних особливостей окремих періодів (за допомогою тренду здійснюється екстраполяція найважливіших фінансових показників на перспективний період, тобто перспективний прогнозний аналіз фінансового стану);

аналіз відносних показників (коефіцієнтів) – розрахунок відношень між окремими позиціями звіту або позиціями різних форм звітності, визначення взаємозв'язків показників;

порівняльний аналіз –внутрішньогосподарський аналіз зведених показників звітності за окремими показниками самого підприємства та його дочірніх підприємств (філій), а також міжгосподарський аналіз показників даної фірми порівняно з показниками конкурентів або із середньогалузевими та середніми показниками;

факторний аналіз – визначення впливу окремих факторів (причин) на результативний показник детермінованих (розділених у часі) або стохастичних (що не мають певного порядку) прийомів дослідження.

Факторний аналіз може бути як прямим – «власне аналіз, коли результативний показник розділяють на окремі складові», так і зворотним – «синтез, коли його окремі елементи з'єднують у загальний результативний показник

Без своєчасного та достовірного відображення фактів господарського життя у системі бухгалтерського обліку неможливо забезпечити формування достовірного фінансового результату.

Управління фінансовими результатами базується на загальних принципах управління таких як цілеспрямованість, спланованість, компетентність, дисципліну, стимулювання, ієрархічність, взаємозалежність (управління відбувається під впливом зовнішніх та внутрішніх факторів), оптимальності (потрібний вибір найкращого управлінського рішення в конкретної ситуації), гнучкості, тобто можливості системи керування адаптуватися до змін довкілля.

Управління фінансовим результатом включає:

1. Облік складових фінансового результату.
2. Формування фінансового результату.
3. Розподіл фінансового результату.
4. Контроль використання фінансового результату.
5. Аналіз фінансового результату.
6. Координацію дій з управління окремими складовими фінансового результату

Управління фінансовими результатами діяльності організації складається з управління доходами, витратами та прибутком підприємства.

Зниження виручки від реалізації у звітному періоді на 53027,211 (9929,789 – 62957) зумовило зменшення суми прибутку від реалізації, а тим самим і прибуток звітного періоду на 6130,93.

Зниження ціни на продукцію у звітному періоді проти минулого періоду призвело до зниження суми прибутку від реалізації на 3,4436.

У факторному аналізі фінансових результатів визначається вплив товарообігу (виручки), середнього рівня валового доходу, зміни середнього рівня витрат звернення (собівартості), середнього рівня комерційних витрат.

З даних таблиці слід, що у звітний період відбулося збільшення частки виробничих витрат у виручці на 1,06%, це призвело до зниження частки валового прибутку на 0,64%. Частка загальних витрат з основної діяльності у виручці збільшилася на 20,73%, що призвело до зниження частки прибутку від продажу у виручці на 166,69%.

Таким чином, якість абсолютних фінансових показників у звітний період, порівняно з базисним періодом, знизилася.

Рентабельність продажів з прибутку від продажу знизилася на 166,69%, за кожен гривень виручки припадало менше прибутку від продажів у середньому на 16 гривень, рівень загального менеджменту в порівнянні з базисним періодом знизився. Рентабельність основної діяльності знизилася на 154,78%, за кожен гривню коштів, вкладених у основну діяльність, припадало менше прибутку від продажу загалом на 15 гривень.

3.2 Вдосконалення системи бухгалтерського обліку в ресторані «Карпатські зорі»

Отриманий організацією за звітний період фінансовий результат як кінцевий результат фінансово-господарської діяльності економічного суб'єкта означає балансовий прибуток або збиток та відображає рівень майстерності керівництва щодо використання матеріальних, трудових та фінансових ресурсів, а також рівень майстерності бухгалтера.

Складовим елементом методики прогнозування фінансового стану є узагальнення методів та практики регулювання фінансових результатів

способами, що легально існують у рамках чинного законодавства та нормативних документів у галузі бухгалтерського обліку.

Перед бухгалтером стоїть завдання – вибрати такі прийоми обліку, які дозволяють найдоцільніше обчислити фінансові результати та на законних підставах знизити податки.

Доцільне обчислення фінансового результату дозволить знизити комерційні ризики, залучити до обігу додаткові кошти за допомогою внутрішніх джерел, показати з найкращого боку фінансові результати у звітах кредиторам, постачальникам та інших.

Впливати на фінансові результати у межах облікової політики можна різними шляхами:

- регулювання оцінок активів (майна) підприємства;
- вибором джерел списання отриманих результатів, розподілом доходів та витрат між суміжними звітними періодами;
- застосуванням амортизаційних премій;
- вибором порядку обліку відсотків за кредитами банків, що використовуються на капітальні вкладення;
- формуванням резервів за сумнівними боргами;
- застосуванням директ-костингу тощо.

Важливим моментом щодо фінансового результату є його деталізація – визначення розрізів аналітичного обліку на рахунках доходів і витрат для класифікації прибутків і збитків за видами продукції, за іншими об'єктами аналітики, важливими для організації.

Розроблена на підприємстві класифікація доходів і витрат може серйозно вплинути на прийняття управлінських рішень, оскільки угруповання та визначення фінансового результату в певному порядку може виявити прибутковість чи збитковість якогось із видів діяльності підприємства, що особливо актуально в сучасних умовах економічної невизначеності.

Варіативність облікової політики підприємств впливає на автоматизовані облікові системи – вони стають все більш складними та функціонально-насиченими, оскільки мають не лише давати можливість вибрати необхідні параметри облікової політики, а й правильно відобразити всі господарські операції відповідно до встановлених параметрів. Сучасні автоматизовані системи які не обмежують свободу бухгалтера, а й дозволяють оптимізувати фінансовий результат. При впровадженні автоматизованої системи за допомогою консультантів можна гнучко налаштувати аналітичні розрізи рахунків доходів та витрат під вимоги конкретного підприємства, навчитися користуватися інструментами для аналізу фінансового результату за напрямками діяльності, видами продукції тощо.

Підприємства громадського харчування, як майнові комплекси, традиційно складаються з трьох структурних підрозділів:

- комора;
- Виробництво (кухня);
- Буфети (бари).

Насправді мають місце й інші організаційні структури (відсутність комори, буфетів тощо.). Так, у час створення низки підприємств заздалегідь передбачається створення комор. Що й представлено на підприємстві. У цих підприємствах сировина та товари від постачальників відразу надходять у виробництво (кухню), внаслідок чого вони доводяться проводкою:

63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками» - на покупну вартість товарів.

На даному підприємстві мають місце такі проводки:

28 «Товари»

63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками» - на покупну вартість товарів.

Працівники комори отримують сировину й товари (сировина використовується для продукції, а товари – на продаж) від постачальників й надалі відпускають сировину у виробництво, а товари – у буфети (бари).

Працівники виробництва (кухні) шляхом холодної та теплової обробки сировини виробляють готову продукцію (закуски, перші, другі, треті страви), а потім продають їх споживачам. Працівники буфету реалізують споживачам як покупні товари, отримані з комори, так і продукцію власного виробництва, отриману з кухні.

В інструкції щодо застосування плану рахунків бухгалтерського обліку фінансово-господарської діяльності організацій, сировина та товари в коморі повинні враховуватися на рахунку 281 «Товари на складі».

А щодо сировини та готової продукції на виробництві (кухні) нині існує неясність. Справа в тому, що в інструкції щодо застосування плану рахунків бухгалтерського обліку з характеристики рахунку 20 «Основне виробництво» вилучено слова, що містяться в старій інструкції: рахунок 20 «Основне виробництво» ... використовується для обліку витрат ... підприємств громадського харчування з випуску власної продукції (в частині сировини та матеріалів)». Звідси логічно випливає висновок, що рахунок 20 «Основне виробництво» не повинен застосовуватися в громадському харчуванні. Щоправда, у старій інструкції перелік видів діяльності, де використовується рахунок 20 «Основне виробництво», був закритий, а в новій інструкції він є відкритим, тому можна припустити, що автори не мали на увазі під «і т.п.» та організації громадського харчування.

Витратами виробництва є витрата сировини та матеріалів, оплата праці працівників, амортизація основних засобів та інші. У громадському харчуванні всі витрати (крім сировини) традиційно відображалися і відображаються на дебеті рахунку 80 «Матеріальні витрати».

На підприємстві ТОВ «Поліколог» цей рахунок використовують.

Діяльність громадського харчування назвати суто торговою не можна, оскільки воно, як зазначалося вище, виконує три функції: виробничу, торгову

та організацію споживання. Однак, завжди у торгівлі (особливо роздрібною) та у громадському харчуванні облік товарів, витрат обігу та інших показників Рахунку 28 «Товари» як й у виробничих підприємствах, вказуються витрати, пов'язані з виробництвом продукції (щоправда, лише у частині витрат сировини). На цьому рахунку враховується готова продукція, яка ще не продана споживачам. Цей рахунок і раніше використовувався для цієї мети. Просто він у громадському харчуванні є не калькуляційним, а матеріальним рахунком.

У частині визначення собівартості готової продукції цьому підприємстві жодних зауважень немає. Оскільки якби організація використовувала спосіб визначення собівартості за продажними цінами, мали місце такі недоліки. По-перше, велика трудомісткість розрахунків. Це з тим, що у кожне найменування продукції потрібно становити окрему калькуляційну картку. У разі зміни ціни хоча б на один вид сировини, а ціни, як відомо, змінюються постійно, бухгалтеру потрібно буде зробити новий розрахунок у новій калькуляційній картці. По-друге, у зв'язку із постійною зміною цін на сировину, бухгалтеру доводиться перераховувати продажні ціни на продукцію. Це ускладнює роботу кухарів, офіціантів, касирів з їхнього запам'ятовування, а також немає можливості видання барвистих меню великими тиражами з метою скорочення витрат.

А при обліку сировини за вартістю придбання калькуляція не складається. Встановлені на основі кон'юнктури ринку ціни затверджуються керівником та зазначаються надалі у відповідних документах (меню, накладних тощо).

Облік матеріально-виробничих запасів, зокрема й товари, приймаються до бухгалтерського обліку за фактичною собівартістю, тобто вартості придбання. Проте в інструкції щодо застосування нового плану рахунків при характеристиці рахунка 285 «Торгова націнка» немає згадки про громадське харчування. На наш погляд, система облікових цін у громадському харчуванні має бути наступною. Сировина та матеріали у коморі повинні

враховуватися за вартістю придбання. Що стосується виробництва та буфетів, то тут можливі два варіанти облікових цін:

- вартість придбання;
- Продажні ціни.

Можливі два способи обліку сировини та товарів за вартістю придбання. Перший спосіб – з використанням відповідних засобів обчислювальної техніки (касових терміналів, з'єднаних із комп'ютером) застосовують великі підприємства. Кожній страві надається певний код (номер).

Офіціанти, друкуючи чек на контрольно-касовій машині, набирають на клавіатурі також код страви. Таким чином, після закінчення дня є інформація про те, які страви та скільки було продано за день. При цьому на згадку комп'ютера на підставі збірок рецептур, технологічних карт та іншої відповідної документації вносяться норми закладки сировини на кожну страву.

Надходження сировини протягом місяця визначають виходячи з прибуткових документів (накладних та рахунків постачальників, закупівельних актів та інших). Залишки сировини початку і кінця місяця визначають за матеріалами інвентаризації. Розрахований показник "В" і є вартістю сировини, витраченої на виробництво реалізованої продукції.

Цей спосіб досить простий, але має два недоліки.

Перший полягає у необхідності проведення інвентаризації сировини. Оскільки залишки сировини з виробництва на відміну від торгівлі відносно невеликі, тут особливих труднощів немає. Другий недолік є більш суттєвим. Якщо на виробництві матимуть місце випадки недокументованої витрати сировини (крадіжка), то вартість цієї сировини відповідно до прийнятої методики розрахунку «В» буде включена до цього показника.

Підсумовуючи все вищесказане, можна сказати, що на даному підприємстві найбільш переважно використовується 28 рахунок, також

необхідно розділяти облік по кухні та бару, що дозволить виявити який сектор діяльності приносить більше прибутку.

3.3 Рекомендації в напрямку вдосконалення управління фінансовими результатами діяльності ресторану «Карпатські зорі»

На досліджуваному підприємстві у 2021 році мав місце збиток. Це, перш за все, пов'язано з великою часткою комерційних витрат та перевищення суми інших витрат над іншими доходами.

Якщо говорити про структуру комерційних витрат, то розглянемо таку таблицю.

Таблиця 3.1

Склад комерційних витрат ресторану «Карпатські зорі» в 2021 році

Розходи	Сума, тис.грн.	Доля в загальній сумі затрат, %
Амортизація	309093,96	4.49
Оренда приміщення	1249017,60	18.17
Водопостачання	71792,48	1.04
Вивіз сміття	114953,85	1.67
Дератизація	1814,82	0.03
ЄСВ	385356,15	5.61
Журнали, газети	30,82	0.0004
Заправка картриджів	3330,00	0.05
Заправка вогнегасників	682,90	0.01
Інвентар бара	42476,16	0.62
Інсталяція, передача даних	37200.00	0.54
Інформація «біжить рядок»	2520,00	0,04
Інформаційні послуги	45600,00	0.66
Канцтовари	32387,48	0.47
Бухгалтерська література та виробнича	7265,01	0.11
Ліцензія	1276,77	0.02
Матеріали для дискотеки	3406,00	0.05
Матеріали для ремонту даху	7310,50	0.11
Матеріали для ремонту фасаду	566.00	0.01
Медикаменти	926,15	0.01
Податки та збори	432857,90	6.29
Нотаріус	1220,00	0.02

Обладнання	19081,17	0.27
Навчання спеціалістів	2435,00	0.03
Оплата праці	3254830,07	47.35
Охорона підприємства	55845,54	0.81
Посуд	13059,28	0.19
Пошта	1088,08	0.02
Промивання горизонтального трубопроводу	2250.00	0.03
Витратні матеріали для ПК	3633,94	0.05
Рекламні послуги	1097,00	0.02
Ремонт побутової техніки	600.00	0.01
Ремонт обладнання	4151,18	0.06
Перетяжка меблів	15169,50	0.22
Сервісне обслуговування	1440,68	0.02
Сервісне обслуговування ККТ	9660,99	0.14
Сервісні послуги харчування	1398,10	0.02
Прально-миючі засоби	39525,99	0.57
Страхування майна	3611,88	0.05
Теплопостачання	110628,23	1.61
Послуги ТВ	1949,16	0.03
Послуги зв'язку	13241,80	0.19
Фасовка та упаковка	25591,29	0.37
Господарські витрати	58566,29	0.85
Електроенергія	483069,61	7.03
Всього	6873099,33	100

Звідси видно, що у складі комерційних витрат становлять витрати на оплату праці (47,35%), на оренду приміщення (18,17%).

Практика господарювання підприємств підтверджує, що основний обсяг прибутку формується за рахунок прибутків від реалізації продукції. Для отримання прибутку від реалізації товарів (робіт, послуг) потрібно рішення двох основних завдань: забезпечити зростання виручки від продажу і домогтися зниження їх собівартості. У розпорядженні фінансового менеджера є цілий ряд форм і методів на фактори, що впливають на обсяг прибутку від реалізації продукції. Їх можна умовно поділити на три групи. Перша їх впливає на зростання (зменшення) надходжень від реалізації, друга на обсяг витрат, третя – зміну рівня рентабельності реалізованої продукції.

Ці фактори тісно пов'язані між собою. Їхній позитивний вплив досягається лише при прийнятті та реалізації обґрунтованих рішень з урахуванням реальних економічних умов. Так, стимулювання зростання виробництва продукції доцільно здійснювати лише за наявності можливості продажу товарів. Вивчення кон'юнктури ринку, співвідношення попиту та пропозиції може підказати, в якій кількості та асортименті випускати ці вироби, якою має бути кредитна та цінова політика підприємства. На збільшення попиту впливає не лише потреба у придбанні та використанні конкретних цінностей, а й ціни, ставки непрямих податків, активність реклами, загальна економічна ситуація в країні, матеріальний та культурний рівень населення. Продаж товарів із наданням знижок збільшення обсягу покупок дозволить підприємству збільшити надходження виручки від продукції.

Існують певні типові ситуації та правила, які необхідно враховувати при формуванні оптимальної структури витрат на виробництво та реалізацію продукції.

Перше правило – забезпечити раціональне співвідношення між змінними та постійними витратами, не порушуючи нормального функціонування підприємства. Одночасно слід забезпечити раціональне збільшення обох груп витрат.

Друге правило – враховувати вимоги закону спадної граничної корисності та граничної продуктивності факторів виробництва. Вирішуючи проблему рівня та структури витрат, слід пам'ятати, що збільшення змінних витрат впливає на зростання випуску продукції лише до певної межі, за яким додатковий ефект починає знижуватися.

Механізм управління прибутком будеться з урахуванням тісного взаємозв'язку цього показника з показниками реалізації продукції, доходів та витрат підприємства. Система такого взаємозв'язку дозволяє виділити роль окремих факторів у формуванні прибутку чи збитку та забезпечити ефективне управління цим процесом на підприємстві.

Великий, а часом визначальний вплив на фінансовий результат підприємства надають зовнішні фактори ринкового конкурентного середовища. До них відносяться:

- кон'юнктура ринку (їй менше схильні великі компанії, які створюють кон'юнктуру);
- інфляція, яка спотворює реальний прибуток, не дозволяє складати бізнес – прогнози на перспективний період);
- непередбачувана податкова, цінова, митна політика держави за умов економічної кризи.

Резерви отримання прибутку – це кількісно вимірні можливості його збільшення з допомогою зростання обсягу реалізації продукції, зменшення витрат за її виробництво та реалізацію, недопущення позареалізаційних збитків, вдосконалення структури виробленої продукції.

На підставі аналізу резерву отримання прибутку та збільшення рентабельності підприємства, проведеного раніше, тут ми можемо зробити висновки про те, що на підприємстві існують такі резерви прибутку:

- збільшення обсягу виробництва та реалізації продукції;
- зниження собівартості продукції;
- підвищення якості продукції;
- Зниження суми комерційних витрат.

Також нам видається необхідним зробити низку пропозицій щодо покращення фінансових результатів досліджуваного підприємства, які можна застосувати як у короткостроковому та середньостроковому, так і в довгостроковому періоді:

- розглянути та усунути причини виникнення перевитрати фінансових ресурсів на комерційні витрати;
- удосконалити управління підприємством, а саме:
 - а) виділити у складі структурних підрозділів та структурних одиниць підприємства центри витрат та центри відповідальності;

б) використання для підприємства системи управлінського обліку витрат;

- здійснювати ефективну цінову політику, диференційовану стосовно окремих категорій покупців;

- Вдосконалювати рекламну діяльність, підвищувати ефективність окремих рекламних заходів;

- здійснювати систематичний контроль за роботою обладнання та проводити своєчасне його налагодження з метою недопущення зниження якості та випуску бракованої продукції;

- при введенні в експлуатацію нового обладнання приділяти достатньо уваги навчанню та підготовці кадрів, підвищенню їх кваліфікації, для ефективного використання обладнання та недопущення його поломки через низьку кваліфікацію;

- Підвищення кваліфікації працівників, що супроводжується зростанням продуктивності праці;

- розробити та запровадити ефективну систему матеріального стимулювання персоналу, тісно пов'язану з основними результатами господарської діяльності підприємства та економією ресурсів;

- здійснювати постійний контроль за умовами зберігання та транспортування сировини та готової продукції.

Виходячи зі всього сказаного вище, можна зробити такі висновки. Прибуток у діяльності підприємства є особливим синтетичним показником, у якому відбиваються всі чинники виробництва та збуту продукції. Їх облік та оцінка відіграють вирішальну роль у досягненні комерційного ефекту, тому аналіз та прогнозування змін внутрішніх та зовнішніх умов розвитку бізнесу є найбільш відповідальним та найскладнішим завданням менеджменту, що вимагає високого рівня кваліфікації фінансового та управлінського персоналу. Також, отримання прибутку потребує великого професіоналізму в управлінні виробництвом та реалізацією продукції і водночас пов'язане зі значним ступенем підприємницького ризику. Завданням у управлінні

прибутком є розрахунок та мінімізація ризиків шляхом реального планування та прогнозування результатів діяльності підприємства з урахуванням факторів, що на них впливають. Важливий напрямок пошуку резервів прибутку – зниження витрат і виробництво і продукцію.

ВИСНОВКИ

На основі проведеного нами дослідження нами сформульовано наступні узагальнення:

1. Фінансовий результат діяльності підприємства виявляється у зміні величини його власного капіталу за звітний період. Правильність обліку фінансових результатів має визначальне значення під час складання фінансової звітності, яка, своєю чергою, виступає однією з основних джерел інформації під час проведення аналізу фінансового становища організації.

2. Під час аналізу техніко-економічних показників спостерігалася негативна динаміка рентабельності продажів. У порівнянні з 2020 роком 2021 виявився невдалим, оскільки значно скоротилася виручка і валовий прибуток. Проте, водночас, знизився і показник собівартості. Це пов'язано з тим, що різко скоротилися комерційні витрати. При розгляді обліку фінансових результатів у ТОВ «Карпатські зорі» не було виявлено розбіжностей із правилами бухгалтерського обліку доходів та витрат організації. Облік ведеться відповідно до нормативних документів.

3. Пошук резервів підвищення ефективності використання всіх видів наявних ресурсів – одне з найважливіших завдань будь-якого виробництва. Виявляти та практично використовувати ці резерви можна лише за допомогою ретельного фінансового економічного аналізу.

Аналіз фінансових результатів діяльності підприємства є невід'ємною частиною фінансово-економічного аналізу. Основними показниками, що характеризують ефективність діяльності підприємства, є прибуток та рентабельність.

4. Найповніше ніж прибуток, остаточні результати господарювання характеризують показники рентабельності.

У роботі проведено аналіз фінансових результатів підприємства громадського харчування ТОВ «Карпатські зорі». Даний аналіз є ретроспективним, оскільки використана інформація фактів господарської

діяльності, що вже відбулися; внутрішнім, тобто вивчалася діяльність лише одного підприємства; підсумковим (за рік); фінансово-економічним, тобто його змістом є вивчення взаємодії економічних процесів та фінансових результатів.

За використаною методикою проведений нами аналіз є порівняльним та факторним. По охопленню об'єктів, що вивчаються – вибірковий і тематичний, тобто розглядалися не всі сторони господарської діяльності ТОВ «Карпатські зорі», а лише фінансові результати.

Цей аналіз не носить вичерпного характеру, це продиктовано обмеженістю наданої підприємством інформації та певною мірою обмеженістю обсягу даної роботи. Одне із завдань виконання даної роботи – показати володіння різними способами і методами аналізу.

5. Проведений аналіз засвідчив, що у аналізованому підприємстві існують резерви отримання прибутків і підвищення рентабельності. До них відносяться: збільшення обсягу виробництва та реалізації продукції, зниження питомої ваги собівартості продукції, скорочення комерційних та інших витрат. Таким чином, отримані дані дозволяють зробити висновок, що по ТОВ «Карпатські зорі» не можна зробити однозначних висновків про фінансовий стан. Оскільки, незважаючи на збитки 2021 року, підприємство завжди працювало успішно.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Ситник Н. С., Смолінська С.Д., Ясіновська І.Ф. Фінанси підприємств: навчальний посібник. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 402 с.
2. Ловінська Л.Г. Концепція фінансового результату у система бухгалтерського обліку підприємств . 2003. 135с.
3. Гетьман О.О., Шаповал В.М. Економіка підприємства : навч. посіб. для студ. ВНЗ. Київ : Центр навчальної літератури, 2006. 488 с.
4. Онисько С.М., Марич П.М. Фінанси підприємств : підручник для студентів вищих закладів освіти. Львів : Магнолія Плюс, 2006. 367 с.
5. Патарідзе-Вишинська М.В. Визначення та облік фінансового результату: вітчизняний і зарубіжний досвід .2016. 154с.
6. Семенов Г.А. Фінансове планування і управління на підприємствах : навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2007. 432 с.
7. Скрипко Т.О., Ланда О.О. Менеджмент : навч. посіб. Київ: Центр навчальної літератури, 2006. 176 с.
8. Гірейцева К.К. Фінансовий менеджмент : навч. Посіб. Київ : ЦУЛ, 2002. 496 с.
9. Шваб Л.І. Економіка підприємства : навч. посіб. для студ. ВНЗ. Київ: Каравела, 2007. 584 с.
10. Фінансові результати: сутність та зміст, класифікація.2011 URL: <https://ru.osvita.ua/vnz/reports/accountant/17497/>
11. Господарський кодекс України : Закон України від 16.01.2003 р. № 436- IV. Відомості Верховної Ради України. 2003. №18, №19-20, №21-22 Ст. 144.
12. Збитки, їхній економічний зміст та відображення в бухгалтерському і податковому обліках.2014. URL: <http://nndes.org.ua/news/item/54-%D0%B7%D0%B1%D0%B8%D1%82%D0>

13. Кудренко Н.В., Маслюченко Д.І.Формування і розподіл прибутку *Бухгалтерський облік, аналіз та аудит*. Миколаїв, 2017. №20 С.982 URL: <http://global-national.in.ua/archive/20-2017/199.pdf>
14. Поняття доходу та прибутку як основних показників виробничо-господарської діяльності *Економіка підприємства* URL: https://pidru4niki.com/15010922/ekonomika/ponyattya_dohodu_pributku_osnovni_h_pokaznikov_virobnicho-gospovarskoyi_diyalnosti
15. Прибуток у ринковій економіці URL: <http://moodle.nati.org.ua/mod/book/view.php?id=16206&chapterid=6789>
16. Петрова В. Ф. Конспект лекцій з дисципліни «Фінансовий аналіз» (для студентів заочної форми навчання освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліст та слухачів другої вищої освіти спеціальності. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. 138 с.
17. Суспільно необхідна праця URL: <https://osvita.ukr-lit.com/suspilno-neobxidna-pracya/>
18. Витрати URL: <https://www.zakon-i-normativ.info/index.php/component/lica/?href=0&view=text&base=24&id=5217&menu=5385>
19. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку : Наказ, Положення від 29.11.1999 р. № 290. Мінфін України. 1999.
20. Власова Н.О., Мелушова І.Ю. Ефективність формування фінансових результатів підприємств роздрібної торгівлі. Харків: Харківський державний університет харчування та торгівлі, 2008. 258 URL: http://repository.kpi.kharkov.ua/bitstream/KhPI-Press/14378/1/Vlasova_Efektyvnist_2008.pdf
21. Сутність прибутку, його види та функції URL: https://pidru4niki.com/19240701/politekonomiya/sutnist_pributku_yogo_vidi_fun_ktsiyi#:~:text=%D0%A1%D1%83%D1%82%D0%BD%D1%96%D1%81%D1%82%D1%8C%20%D0%BF%D1%80%D0%B8%D0%B1%D1%83%D1%82%D0%

BA%D1%83%20%D1%8F%D0%BA%20%D0%B5%D0%BA%D0%BE%D0%B
D%D0%BE%D0%BC%D1%96%D1%87%D0%BD%D0%BE%D1%97%20%D0
%BA%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%B3%D0%BE%D1%80%D1%96%D1%
97,%3A%20%D0%BE%D0%B1%D0%BB%D1%96%D0%BA%D0%BE%D0%
B2%D0%B0%2C%20%D1%80%D0%BE%D0%B7%D0%BF%D0%BE%D0%B
4%D1%96%D0%BB%D1%8C%D1%87%D0%B0%2C%20%D1%81%D1%82%
D0%B8%D0%BC%D1%83%D0%BB%D1%8E%D0%B2%D0%B0%D0%BB%
D1%8C%D0%BD%D0%B0.

22. Звірько Г.П. Методичні підходи щодо аналізу прибутковості господарської діяльності суб'єкта господарювання. Харків 36с. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/50579977.pdf>

23. Лучко М.Р., Жукевич С.М., Фаріон А.І. Фінансовий аналіз: навч.пос. Тернопіль:, THEУ, 2016 304 с.

24. Бойчик І.М Економіка підприємства: підручник. Київ: Кондор -Видавництво, 2016. 378 с.

25. Різниця між чистими продажами та чистим доходом 2019 URL: <https://uk.gadget-info.com/difference-between-net-sales>

26. Гончаренко М.Л., Тимофєєва А.В. Оптимізація витрат як фактор підвищення рентабельності виробництва підприємств. *Економіка та управління підприємством*. Східна Європа, 2017. №6(11) URL: http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:qbWoXKslKuYJ:www.easterneurope-ebm.in.ua/journal/11_2017/19.pdf+&cd=4&hl=ru&ct=clnk&gl=ua

27. Горбунова А. В. Управління економічною захищеністю підприємства: теорія і методологія : монографія. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 240 с.

28. Аванесова Н. Е., Марченко О. В. Стратегічне управління підприємством та сучасним містом: теоретико-методичні засади : монографія. Харків : Щедра садиба плюс, 2015. 196 с.

29. Богма О. С., Кисильова І. Ю. Фінанси : конспект лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 102 с.

30. Бердар М.М. Навчально-методичні матеріали з навчальної дисципліни «Звітність підприємств» для студентів факультету економіки денної та заочної форми навчання напряму «Економіка і підприємництво». Закарпатський державний університет. — Ужгород: Видавничий центр, 2007. 70 с.
31. Бердар М.М. Фінанси підприємств. Навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2010. 352 с
32. Якобчук В. П., Богоявленська Ю. В., Тищенко С. В. Історія економіки та економічної думки : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2015. 476 с.
33. Операційне числення : навч. посіб. / С. М. Гребенюк та ін. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 88 с.
34. Клименко М. І., Панасенко Є. В., Стреляєв Ю. М., Ткаченко І. Г. Варіаційне числення та методи оптимізації : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 84 с.
35. Бутко М. П., Неживенко А. П., Пепа Т. В. Економічна психологія : навч. посіб. / за ред. М. П. Бутко. Київ : ЦУЛ, 2016. 232 с.
36. Міжнародні економічні відносини : навч. посіб. / за ред.: С. О. Якубовського, Ю. О. Ніколаєва. Одеса : ОНУ, 2015. 306 с.
37. Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича в незалежній Україні : бібліогр. покажч. / уклад.: Н. М. Загородна та ін.; наук. ред. Т. В. Марусик; відп. за вип. М. Б. Зушман. Чернівці : Чернівецький національний університет, 2015. 512 с.
38. Шило В. П., Верхоглядова Н. І., Ільїна С. Б., Темченко А. Г. Аналіз фінансового стану виробничої та комерційної діяльності підприємства: Навчальний посібник. К.: Кондор, 2005. 240 с.
39. Бланк І. О. Фінансовий менеджмент : навч. Посібник. Київ: Ельга, 2008. 724 с.
40. Швець В.Г. Теорія бухгалтерського обліку: Підручник - 2-ге вид., стер. К.: Знання, 2006. 444с.

41. Ткаченко Н.М. Бухгалтерський фінансовий облік, оподаткування і звітність: Підручник. К.: Алерта, 2006.1080 с.
42. Сук Л. К., Сук П. Л. Бухгалтерський облік: Навч. посіб.. 2-ге вид., перероб. і доп. К. : Знання, 2008. 507с.
43. Білик М. Д. Сутність і оцінка фінансового стану підприємств. Фінанси України. 2015. № 3. 272с.
44. Смирнов І. Коли позовна давність минула. Податковий облік дебіторської і кредиторської заборгованості. Все про бухгалтерський облік (укр.).2005.№ 113.16с.
45. Азаренкова Г. М. Фінанси підприємств : навч. посібник. Київ: Знання-Прес, 2009. 299 с.
46. Рассулова Н. В., Лукашова І. О., Гейер Е. С., Секіріна Н. В., Михайлова Т. П. Бухгалтерський облік: Навч. посіб. для студ. ВНЗ. Донецький національний ун-т економіки і торгівлі ім. Михайла Туган-Барановського. Донецьк : [ДонНУЕТ], 2008. 193с.
47. Даньків Й.Я., Остап'юк М.Я. Бухгалтерський облік: Підручник. К.: Знання, 2007. 469 с
48. Філімоненков О. С. Фінанси підприємств: навч. посіб. Київ: Кондор, 2007. 400 с.
49. Кобилянська О. І. Фінансовий облік.: Навч. посібник.К.: Знання, 2004.-473с.
50. Кужельний М.В., Коцупатрий М.М., Кірданов М.Г., Лежненко Л.І., Примаченко О.Л. Бухгалтерський облік: Навчально-методичний посібник для самост. вивч. дисципліни. К.: КНЕУ, 2005. 217 с.